

ve stnik

Letnik XVII.

Celovec, petek, 23. februar 1962

Štev. 8 (1032)

Alžirski spor pred razpletom

Vse okolnosti kažejo, da bo v najbližji bodočnosti prišlo do razpleta v francosko-alžirskem sporu, kateri se je več kot sedem let odigral na krvavi pozornici v Alžiru in je na obeh straneh terjal ogromne človeške in materialne žrtve. Po zelo skromnih vesteh, ki so kljub največji diskretnosti prodrle tesno zaprta vrata konferenčnih dvoran v Švici, so bila med predstavniki Francije in časne alžirske vlade dosežena bistvena soglasja, ki upravičujejo upanje, da bo v kratkem prišlo do ustavitve sovražnosti v Alžiriji in pozneje do konkretne ureditve bodočih odnosov med Francijo in Alžirijo.

Trenutno seveda o kakem premirju še ne more biti govora, nasprotno, na alžirskem ozemlju se nadaljujejo oborožene akcije. Vendar pri le-teh ne gre več toliko za obračunavanja med francosko vojsko in alžirskim osvobodilnim gibanjem, marveč mnogo bolj za boj proti fašističnim teroristom iz OAS, ki bi še v zadnji minuti hoteli preprečiti sporazumno rešitev alžirskega problema. To so evropski priseljenci v Alžiriji, ki imajo še vedno v rokah gospodarska sredstva, da lahko izvajajo pritisk na francosko vojsko in upravo ter ju imajo pod nadzorstvom. To so krogi, ki se postavljajo proti alžirskemu narodu in proti neodvisnosti dežele. Ob takih razmerah bo pomiritev v Alžiriji seveda v veliki meri odvisna od francoske vlade in od njenega odnosa do teh nepomirljivih elementov, kajti pariško geslo integracije med Francijo in Alžirijo ne more zakriti rasističnega sovraštva in celo verskega fanatizma evropskih ultrašev. Tukaj bodo potrebni zelo odločni ukrepi vlade v Parizu, tembolj, ker divjanje OAS ni omejeno le na Alžirijo, marveč se je močno razširilo tudi na Francijo samo.

Medtem pa se alžirsko ljudstvo sredi osvobodilnega boja že resno pripravlja na trenutke, ko bo usodo svoje domovine vzelo v lastne roke. V tem boju, ki naj podre kolonialistično ureditev, si je alžirsko ljudstvo postavilo cilj, da upostavi resnično demokracijo, v kateri bo ljudstvo gospodar svoje usode in bo samo uravnavalo svoje zadeve. Vsem Alžircem, vsem državljanom svobodne in neodvisne Alžirije bo zagotovljeno, da bodo uživali vse osebnosti in javne svobode vesti, misli in izražanja. Zagotovljeno bo svobodno delovanje vseh ver. Odpravljeno bo zapostavljanje zaradi rase, vere ali spola.

Likvidaciji kolonialističnega reda bo avtomatično sledila likvidacija preostankov iz srednjeveških časov, in to bo omogočilo alžirskemu narodu, da se bo razvil, kakor to terja novodobni svet in dejstva, ki so značilna za civilizacijo in narodno kulturo.

Alžirsko ljudstvo je žejno družbene pravičnosti. Narodno bogastvo se bo izkoriščalo predvsem v korist alžirskega ljudstva. Izkoriščanje bogastva dežele v okviru resnično narodnega gospodarstva bo hkrati tudi človeška obogatitev tamkajšnjih ljudi s popolno zaposlitvijo in z enakostjo pri delu. Agrarna reforma, ki je bila zmerom eden izmed osnovnih ciljev alžirske revolucije, bo uresničena in bo pomenila dejanje za napredek in družbeno pravičnost za alžirske kmete, ki so najbolj trpeli zaradi kolonialističnega izrabljanja in vojskovanja.

Razvoj šol, zvišana življenjska raven naroda in kulturni preporod bodo dali ljudstvu pripomočke, da se bo moglo resnično in učinkovito udeleževati ob usmerjanju in obnavljanju dežele. Resnična demokracija, gospodarska blaginja in kulturni preporod, vse to bodo naloge, ki se jih bodo morali odločno lotiti vsi Alžirci.

Neodvisna Alžirija ne bo dovolila, da bi se v deželi spet upostavile neokolonialistične strukture, ki vedno nosijo s seboj omejitve suverenosti in svobodnega gospodarskega razvoja naroda. Pač pa bo odprta svobodnemu sodelovanju z drugimi narodi in posebnostim s francoskim, kolikor bodo pri takem sodelovanju upoštevane koristi narodov in spoštovana njihova pravica do dostojanstva in enakopravnosti v mednarodnih odnosih.

Ce se desničarski ultraši okoli OAS danes borijo proti pravični rešitvi alžirskega vprašanja, potem se sami izključujejo iz ljudstva, kajti — kakor Alžirci pravilno ugotavljajo: Tisti, ki nastavljajo plastične bombe, so izraz zadnjih trzajev umirajočega kolonializma in francoskega fašizma. Ograjajo edinole francosko ljudstvo in Evropejce v Alžiriji.

Po desetkratni preložitvi starta:

Prvi ameriški astronaut John Glenn

je po trikratnem obkroženju Zemlje varno pristal

Končno je tudi ameriškim znanstvenikom uspelo prodreti v vesolje in prvi ameriški astronaut John Glenn se je, ko je trikrat obkrožil Zemljo, spet varno vrnil s svojega vesoljskega potovanja. Desetkrat tekom zadnjih mesecev je bil start rakete preložen, ker so na njenem zapletenem mehanizmu ugotovili kakšno napako ali pa vreme ni bilo ugodno za izvedbo poskusa. Šele ta torek popoldne (po srednjeevropskem času ob 15.47 uri), ko so tako rekoč v zadnji minuti odstranili še okvaro na napravi za dovajanje goriva, se je raketa „Atlas“ dvignila v nebo in ponesla okoli Zemlje kabino „Priateljstvo 7“, v kateri je našel prostor John Glenn.

Ameriški astronaut John Glenn je s hitrostjo dobrih 28.000 kilometrov na uro letel okoli Zemlje in jo v višini od 160 do 260 km obkrožil v pičlih 89 minutah, med trikratno krožno vožnjo pa je preletel razdaljo kakih 129.600 km. Njegov polet je stalno spremljalo 20 opazovalnih in kontrolnih postaj širom sveta, ki so bile tudi v stalni zvezi z astronautom, kateri je vsake pol ure poročal o svojih vtisih in o razmerah, ki so vladale v kabini. Po tretjem poletu okoli Zemlje je Glenn sprožil zaviralne naprave in kabina je pristala sredi Atlantika, kjer je bilo pripravljenih 15.000 vojakov, 60 letal in 24 ladij, da dvignejo kabino z astronautom iz morja.

Polet prvega ameriškega astronauta je v Ameriki in v vseh zahodnih državah spremljal oglašujoči spektakel tipično ameriške propagande, ki je nekatere gorečnejše — tudi pri nas v Avstriji — spravil celo do ugotovitve, da je trikratni polet Glenna okoli Zemlje mnogo več vreden kot lanski polet sovjetskega astronauta Titova, ki je „samo“ 17-krat poletel okoli Zemlje!

Avstrijsko-jugoslovansko sindikalno srečanje v Beljaku:

Delavski razred in sindikati

imajo veliko odgovornost tudi v mednarodnih merilih

Na nedavnem plenumu Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu je bila poudarjena vse večja mednarodna odgovornost delavskega razreda in sindikatov ter je predsednik CS ZSJ Svetozar Vukmanović v uvodnem referatu naglasil, da se morajo vsa sindikalna gibanja v svetu v interesu progresivnega reševanja obstoječih problemov boriti za krepitev vpliva delavskega razreda v nacionalnih in mednarodnih merilih.

To načelo je prevladovalo tudi v torek na razgovorih predsednika Avstrijske sindikalne zveze Franza Olaha in predsednika Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozara Vukmanovića, ki sta se sestala v Beljaku. V razgovoru sta oba predstavnika ugotovila, da morajo sindikalna zastopstva raznih držav kot interesne

organizacije delojemalcev ne glede na razlike v ideoloških osnovah gojiti koristno izmenjavo mnenj in informacij ter diskusije o različnih aspektih sindikalnega dela.

Ob tej priložnosti sta se predstavnika sindikatov Avstrije in Jugoslavije sporazumela o izmenjavi delegacij, ki bodo imele priložnost, da proučijo socialne in gospodarske ureditve obeh držav.

Med svojim obiskom na Koroškem si je predsednik jugoslovanskih sindikatov Vukmanović ogledal tudi mladinska domova avstrijskih sindikatov ob Vrbskem jezeru in pri Beljaku, med razgovori pa se je podrobno zanimal za razmere na področju cen in mezd v Avstriji. V torek zvečer se je s svojim spremljstvom spet vrnil v Jugoslavijo.

Ob obalah Severnega morja:

Razburkano morje povzročilo strašne poplave

Pred enim tednom je morje, ki je bilo zelo razburkano zaradi močnega viharja, porušilo mnogo nasipov in voda je preplavila obsežna obalna področja. Najhujše je bilo prizadeto področje Hamburga v Zahodni Nemčiji, kjer so že doslej ugotovili blizu 300 mrtvih, enako število oseb pa še vedno pogrešajo. Do poplav pa je prišlo tudi na obalah Anglije, Nizozemske in Francije.

Poplave so prebivalstvo presenetile v spanju. Mnogo ljudi je takoj utonilo, na stotine pa jih je zbežalo v spalnih oblekah. Vojska in druge skupine reševalcev so se takoj lotile težavnega dela in jim je uspelo rešiti veliko število oseb iz poplavljenih krajev. Pri reševalnih akcijah je tudi zahodnonemška vojska utrpela velike izgube; 17 vojakov je zgubilo življenje, večje število pa jih je bilo ranjenih. Brez prestanka so bili v akciji tudi helikopteri nemške in ameriške vojske, da odvažajo rešene ljudi in dovažajo hrano, zdravila ter druge potrebščine v kraje, ki jih je voda popolnoma odrezala od ostalega sveta.

Celotna škoda, ki so jo povzročile poplave, še zdavnaj ni ugotovljena, vendar že zdaj ugotavljajo, da je velikanska. Samo v Hamburgu je več tisoč hiš, ki jih sploh ne bodo mogli več popraviti. V mestu Buxtehude blizu Hamburga je še zdaj okoli 1000 hiš pod vodo. Njive in travniki, ki jih je preplavila morska voda, bodo šele čez šest ali sedem let spet obrodili. V mestih so bile uničene neprecenljive umetnine, v Bremenu je morje preplavilo tudi znani živalski vrt in je mnogo živali utonilo.

Hkrati so silni viharji zajeli tudi Anglijo in Skandinavijo, kjer se je gladina morja dvignila 4 metre nad povprečje. Sploh v Angliji in Skandinaviji že sto let ne pomni tako silovitih viharjev. Vendar se je narava najhujše izdivjala na zahodnonemški

obali, kjer je kakih 70.000 ljudi ostalo brez strehe.

Po vsej Zahodni Nemčiji in v raznih drugih državah so uvedli obširne zbiralne akcije za pomoč prebivalstvu na preplavljenih področjih. V Hamburgu so ob strašni katastrofi razglasili tridnevno splošno žalovanje. Med državami, ki pomagajo žrtvam neurja v Zahodni Nemčiji, je tudi Avstrija in so razne ustanove povabile v Avstrijo večje število otrok iz prizadetih krajev in zlasti iz Hamburga, ki je bil najbolj prizadet.

Sumljive sence okoli „Bergisel-Bunda“

Leta 1954 ustanovljeni »Bergisel-Bund«, ki ima svoje podružnice po vseh zveznih deželah Avstrije, si je ob svoji ustanovitvi zastavil nalogo, da bo kot obrambno društvo za južne Tirolce s kulturnimi in socialnimi akcijami skrbel za njihov obstoj in poleg tega v tu- in inozemstvu vršil vlogo pojasnjevanja o problemu Južne Tirolske.

Toda te svoje naloge je strogo po pravilih izpolnjeval le kratek čas, kajti kmalu so se v tem društvu začeli uveljavljati nacionalistični elementi, ki vsaj deloma — kakor je odkril tudi nedavni proces v Grazu proti dinamičnim atentatorjem — prihajajo iz vrst neonacističnih krogov. Ob taki očitno ekstremistični usmeritvi seveda ne preseneča, da je Italija obtožila »Bergisel-Bund« sodelovanja pri terorističnih akcijah na Južnem Tirolskem, kar je imelo za posledico, da je v zadnjem času prišlo do važnih sprememb v tem društvu: Iz zveznega vodstva »Bergisel-Bunda« so izstopili predsednik prof. dr. Gschnitzer, prof. dr. Thurner, dr. Senn in glavni urednik Posch.

Kaj je bil neposredni povod za ta vsekakor presenetljivi izstop? Pojasnili so ga imenovani štirje sami, ko so javnosti sporočili naslednje: Da bi od »Bergisel-Bunda« odstranili vsak sum neonacizma in sodelovanja pri protizakonitih akcijah, so imenovani štirje od društvenega vodstva zahtevali nedvoumno izjavo, da 1. kakršna koli oblika neonacističnega udejstvovanja s cilji in nalogami »Bergisel-Bunda« ni združljiva in morejo biti funkcionarji društva le osebe, ki nacistem odklanjajo in se iz postnega prepričanja priznavajo k avstrijski domovini. 2. funkcionarji društva se v svojem delu za Južno Tirolsko smejo izključno posluževati le zakonitih sredstev in sodelovanje pri protizakonitih akcijah ni dovoljeno. Ta zahteva na seji razširjenega vodstva »Bergisel-Bunda« ni našla potrebne večine in so zato imenovani štirje funkcionarji izstopili iz vodstva.

Ne gre zdaj za vprašanje, ali so bili to izključni vzroki, ki so privedli do odstopa prominentnih predstavnikov »Bergisel-Bunda«. Bolj važno je dejstvo, da je ta dogodek precej jasno posvetil za kulise tega društva in pred vso javnostjo razkril, da okoli »Bergisel-Bunda« v resnici obstajajo sumljive sence. Če se društvo, ki igra važno vlogo v avstrijski južnotirolski politiki, noče nedvoumno distancirati od neonacizma in terorističnih akcij, potem se seveda ne smemo čuditi, da se Italija kot nasprotnik Avstrije v vprašanju Južne Tirolske poslužuje prav tega dejstva.

Primer dr. Gschnitzerja in njegovih treh tovarišev pa ni ostal omejen le na zvezno vodstvo »Bergisel-Bunda«. Že več deželnih podružnic je jasno izpovedalo solidarnost z imenovanimi bivšimi funkcionarji in so se izrekle proti sedanji politiki društva pod vodstvom dr. Widmoserja. Vsekakor pa je značilno, da se za tak korak prav na Koroškem še niso odločili!

Lep uspeh naše akcije:

„BRATSKA SOLIDARNOST“

v pomoč prizadetim po potresih v Dalmaciji

Kakor smo objavili že v zadnji številki, je bila naša akcija pod naslovom „Bratska solidarnost“ v pomoč prizadetim po potresih v Dalmaciji zaključena prejšnji teden. Danes lahko ugotovimo, da je poziv našega lista naletel na veliko razumevanje med vsemi sloji našega ljudstva. Skozi tri tedne smo dnevno sprejemali prispevke po pošti, pa tudi osebno se je veliko število darovalcev zglasilo pri nas, da vplačajo svoj prispevek. Več kot pet sto imen je bilo zabeleženih, med njimi družine in posamezniki, kmetje, delavci, nameščenci, uradniki, samostojni podjetniki, obrtniki, trgovci, gostilničarji in razni drugi poklici. Vsak je prispeval po svojih zmognostih, eden več, drugi manj, toda vsi iz globokega čuta solidarnosti s soljudmi, ki jim je naravna katastrofa prizadela ogromno škodo in jih oropala vsega imetja.

Po zaključni zbiralni akciji sporočamo, da znaša skupna vsota prispevkov 24.517,50 šilingov

ki jo bomo izročili uradnemu predstavniku Jugoslavije v Avstriji s prošnjo, da jo posreduje težko prizadetemu prebivalstvu Dalmacije.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo za izkazano solidarnost, s katero smo tudi koroški Slovenci po svojih skromnih močeh pomagali lajšati bridko usodo prebivalstva tistih krajev v Jugoslaviji, ki jih je zajel strašni val potresov.

»Blamabel schlecht«

Naslednji dan, v nedeljo, je bila predstava izvirne opere sodobnega slovenskega komponista Marijana Kozine »Ekinokcij«. Žal o umetniško pomembnem delu ne moremo poročati, ker Slovenska prosvetna zveza, ki je za to predstavo vzela v izključni zakup razpečevanje kart med Slovenci, kljub opozorilu ni poslala uredništvu ne materiala za predhodno objavo, niti običajnih recenzijskih kart. Kot beremo v »Nene Zeit« je bil obisk »blamabel schlecht«.

To je vse, dobesečno in popolno, brez vsakega izpuščanja ali dodajanja, pač skratka vse, kar je vedel »slovenski« urednik slovenskega lista Naš tednik-Kronika poročati o uprizoritvi slovenske opere »Ekinokcij« v celovškem Mestnem gledališču, o kateri je celo koroški nemški tisk poročal zelo obširno in izčrpno ter izključno le pohvalno. Ne da bi kakor koli čutili potrebo po kakšnem zagovarjanju, hočemo resnici na ljubo pribiti naslednja dejstva:

Kakor pri »Nabuccu« v soboto je bil tudi pri »Ekinokciju« v nedeljo uradni prireditelj celovško Mestno gledališče v sodelovanju s kulturnim referatom koroške deželne vlade. Slovenska prosvetna zveza je samo smatrala za svojo dolžnost, da čim širšemu krogu našega ljudstva omogoči obisk te kulturno-umetniške edinstvene prireditve. Zato je s posebnimi plakati opozorila na obe predstavi v okviru gostovanja (nasprotno pa se na drugi strani niso potrudili, da bi vzbudili zanimanje za te prireditve) in je od celovškega gledališča odkupila določeno število vstopnic (tega tudi komu drugemu nihče ni brnil), ki jih je po razmeroma zelo nizkih cenah, zmogljivih tudi za manj premožnega človeka, razpečala med koroškimi Slovenci, ki so potem tudi dejansko obiskali predstavo. (Če je, kot s škodoželjnim užitek, ugotavlja urednik Tednika »Nene Zeit« zapisala, da je bil obisk »blamabel schlecht«, potem ta ugotovitev nikakor ne velja za slovensko prebivalstvo, marveč je namenjena tistim krogom, za katere omenjeni list piše — to je nemško govorečim ljudem; in te smo na nedeljski predstavi res pogrešali. Sicer pa je »Kleine Zeitung«, ki očitno dobro pozna celovško gledališko publiko, tudi o nedeljski prireditvi ugotovila, da je bil obisk dober kljub zgodnjemu času!) Vse preostale vstopnice si je pridržalo gledališče in jih je samo prodajalo po svojih običajnih cenah. Predvsem pa si je gledališče pridržalo vse recenzijske in službene vstopnice — na kar je bil urednik Tednika izrecno opozorjen — in Slovenska prosvetna zveza zato tudi nikomur ni mogla dati kakšne brezplačne vstopnice.

Taka je torej resnica in zdaj bralci Tednika lahko sami sodijo in presodijo.

Mi moremo ugotoviti le toliko, da stališče urednika Tednika ni samo značilno, marveč je naravnost škandalozno, če urednik slovenskega lista samo zato noče poročati o uprizoritvi slovenske opere (katero celo nemški tisk imenuje višek kulture in umetnosti), ker baje ni dobil brezplačne vstopnice. Ali ni to skrajno porazno za človeka, ki se sicer zelo rad ponaša s svojo kulturnostjo; ali se ne odraža ravno v tem resnični odnos do kulture, če pomislimo, da si je na drugi strani na stotine koroških Slovencev ne samo kupilo vstopnice, marveč so morali poleg tega plačati še precej visoke vozne stroške, da so lahko prišli v Celovec.

Toda ta primer kaže še več. Izgleda namreč, kot bi bil Tednik list enega samega človeka, kajti na nedeljski prireditvi smo videli vse najvišje predstavnike Narodnega sveta koroških Slovencev, katerega glasilo je omenjeni list: tako predsednika, tajnika, predsednika njihove Pevske zveze in tudi odgovornega urednika Tednika ter mnoge druge, o katerih ne moremo verjeti, da bi soglašali s takim poročanjem o prireditvi, ki je bila res edinstven užitek za vse, ki so se je udeležili, ne glede na svetovnonazorno usmerjenost, ne glede na narodnost in jezik.

Le enega ni bilo videti na nedeljski prireditvi, gospoda »a. l.«, ker baje ni dobil brezplačne vstopnice in je zato zdaj v listu izbruhal ves strup svojega moralnega in kulturnega kretenstva. Edino tistega zakulisnega pisana ni bilo, ki vedno spet išče možnost, da bi v smislu svojega »posebnega poslanstva« delal razdor med koroškimi Slovenci in preprečeval kakršno koli pozitivno pisanje o Jugoslaviji. Pa nič zato, saj ga tudi nihče ni pogrešal in se tudi v bodoče nihče ne bo jokalo za »Slovenec«, za katerega so Slovenci le »bratje v Kristus«, ne pa bratje po jeziku in krvi!

Ob vsem tem pa smo mnenja, da to njegovo početje — pa naj dobiva direktive visoko nad Železno Kaplo ali v prekomorstvu ali celo v »večnem mestu«, od koder je bil poslan — ne škoduje le koroškim Slovincem v celoti, marveč v prvi vrsti Tedniku samemu, kajti slovensko ljudstvo na Koroškem je dovolj zrelo, da bo znalo pravilno

Od 1. marca naprej:

Zaostreni pogoji prodaje blaga na obroke

Dosedanjim oblikam ponujanja in prodaje blaga na obroke po agentih, ki so takorekoč hodili od hiše do hiše, je napravil konec novi zakon o obrokih, ki stopi v veljavo 1. marca t. l. Od tega dne naprej so vse kupčije, ki ne presegajo vrednosti 50.000 šilingov in ki bodo sklenjene z odplačevanjem na obroke z vsaj 3 obroki, podvržene zaostrenim zakonskim pogojem.

Po novem zakonu o obrokih mora biti kupna pogodba na obroke sklenjena v trgovskem lokalni prodajalca. Od kupne pogodbe, ki je bila sklenjena izven prodajalčevega trgovskega lokala, kupec lahko odstopi.

Bistveno je tudi določilo zakona, ki pravi, da mora biti vsaka pogodba o odplačilu na obroke sklenjena pismeno in da mora vsebovati tako ime, poklic in bivališče partnerjev pogodbe kakor tudi čas, kraj in predmet sklenjenega odplačilnega posla. Nadalje mora biti iz pogodbe razvidna kupna vsota, ki velja v primeru takojšnjega plačila, in celotna kupna vsota, ki velja pri plačevanju na obroke. Poleg tega mora biti v pogodbi jasno napisana višina naplačila (pri kupnih vsotah do 3.000 šilingov vsaj 10 %, pri višjih vsotah vsaj 20 %) ter število, višina in zapadlost obrokov. Pogodba pa mora vsebovati tudi določilo, da kupec od pogodbe lahko odstopi v teku 5 dni in da mora svoj odstop od pogodbe javiti pismeno.

V primeru sodniških sporov je po tem zakonu pristojno sodišče bivališča kupca. Za prestopke proti določilom tega zakona so predvidene kazni do 15.000 šilingov. Vsak dogovor ali pogodba o nakupu na obroke, ki ne odgovarja določilom tega zakona (BGBl. 279/61 od 15. 11. 61), sta že v naprej pravno neveljavna.

Bolniško zavarovanje kmečkih družin drugod

Obvezno bolniško zavarovanje kmečkih družin ni le že večletna zahteva socialno naprednih krogov v naši državi, temveč postaja iz leta v leto večja nujnost. Pri obveznem bolniškem zavarovanju kot zahtevi ne gre le za rešitev vprašanja doseganja dejanske enakopravnosti državljanov, ki jo jamči avstrijska ustava, tu gre zlasti za vprašanje zdravstvene zaščite več stotisočev kmečkih mater in njihovih otrok, skratka za vprašanje skrbi skupnosti za zdrave bodoče generacije kmečkega stanu.

Ugodni in ustavi zadoščujoči ureditvi tega vprašanja pri nas že več let eni in isti krogi postavljajo ovire nasproti. S tem seveda postaja reševanje vedno bolj pereče. Če vprašanje bolniškega zavarovanja kmečkih družin ne bo v kratkem rešeno, se prav lahko zgodi, da bo naša država, o kateri večkrat govorijo, da je najbolj socialna, ostala na tem področju najbolj zaostala.

Bolniško zavarovanje kmečkega prebivalstva že delj časa prakticirajo v Italiji. Leta 1960 ga je že uvedla tudi Jugoslavija. Nikjer sicer bolniško zavarovanje kmečkega prebivalstva še ni popolno, toda kmečka družina je razbremenjena skrbi za zdravje

svoje matere in za zdravje svojih otrok. Tako n. pr. v Jugoslaviji plačajo zavarovanci za porodniško pomoč, za zdravljenje v bolnišnici v zvezi z nosečnostjo ali porodom in za oskrbo doječe matere, ki je z bolnim otrokom v bolnišnici, le 10 % bolnišniških stroškov. Le eno desetino stroškov je treba plačati tudi za zdravljenje predšolskih otrok, šolarjev in dijakov vseh šol v bolnišnici. Samo desetino stroškov znaša tudi zdravljenje raka in levkomijske ter podobnih obolenj v bolnišnici. Zdravljenje na domu pa kmečkega zavarovanca in njegovo družino nič ne stane. Prav tako je brezplačno ambulantno zdravljenje otrok v zdravstvenih domovih.

Taka zavarovalniška pomoč v primeru obolenj kmečke matere in otrok že veliko pomeni. Ona razbremeni kmečko družino glavnih skrbi. Če k temu še povemo, da v Jugoslaviji tudi v primeru epidemij kmečke družine nosijo le desetino stroškov zdravljenja, pri drugih redkejših boleznih pa eno četrtino, spoznamo, da je to že taka zdravstvena zaščita kmečkih ljudi, ki bi je bil tudi pri nas vsak človek enako vesel, kakor se veseli kmečke starostne rente. Potrebna pa je taka zaščita kmečke družine najmanj tako, kot je bila potrebna starostna renta.

Obvestilo pokojninske zavarovalnice za delavce

Določila o prostovoljnem nadaljnjem zavarovanju v pokojninskem zavarovanju so dobila po 9. noveli k splošnemu zakonu o socialnem zavarovanju novo besedilo. Po novih določilih ugasne pravica do nadaljnjega prostovoljnega zavarovanja, če prispevki za 6 sledečih mesecev niso plačani, dočim je doslej veljala ta določba za 24 mesecev.

Nadalje zavarovanim, ki so zaostali s plačili prispevkov do 24 mesecev, se priporoča, da ta v januarju plačljivi prispevek poravnajo najkasneje do 30. junija 1962, da ne izgubijo pravice na prostovoljno nadaljnje zavarovanje.

Zavarovanci, ki so dosegli 120 prispevnih

mesecev v pokojninskem zavarovanju, lahko vsak čas uveljavijo predlog za prostovoljno nadaljnje zavarovanje.

Nadalje sporoča tiskovni urad, da prejmejo zavarovani delavci pred izpolnitvijo 21. leta starosti invalidsko penzijo, če je invalidnost dokazana, odslej le tedaj, če so bili najmanj 6 mesecev zavarovani. Izpolnitev splošnih pogojev, kakor čakalna doba in tretjinsko kritje, za mladince pod 21 letom ni več zahtevano, kar pomeni nasproti prejšnjim določilom, ko se je zahtevalo 60 vračunljivih zavarovalnih mesecev, bistveno zboljšanje za prizadete osebe.

Načrti koroške elektrifikacijske družbe

Koroška elektrifikacijska akcijska družba — KELAG — je v minulem letu proizvedla 652 milijonov kilovatnih ur električnega toka, to je 11,3 odstotka več kakor v letu poprej. V lastnih elektrarnah je zaradi poslabšanja vodnega dotoka nazadovala proizvodnja električnega toka od 31,5 na 22,1 odstotka. Računajo pa, da se bo to izboljšalo, ko bo začela obratovati nova elektrarna v Kazazah, kjer je KELAG udeležena z

odgovoriti na neslane izlive vsestranske de-generiranih zvodnikov.

Gospod »a. l.«, o katerem je neki nemško govoreči Celovečan pravilno ugotovil, da bi zanj bil mnogo bolj primeren znani Götzov citat »L. A.«, si je vsekakor sam izstavil najboljše sprječevalo, da je namreč on sam — blamabel žleht!

20 odstotki. Družba razpolaga na Koroškem s tremi srednje velikimi elektrarnami, namreč v Schüttu, Kameringu in Freibachu. V tehniških uradih KELAG-a so v delu priprave za izgraditev četrte lastne elektrarne ter bodo z gradnjo začeli morda že letos, če bo uspelo rešiti potrebna finančna vprašanja.

Število odjemalcev električnega toka pri KELAG-u je naraslo nad 104.000. Na Koroškem še okoli 3,3 odstotka prebivalstva nima električne luči in energije. Računajo, da bo uspelo kraje, kjer še ni električnega toka, vključiti v širih letih na električno omrežje. Vsekakor bi po današnjih cenah stala uresničitev tega načrta okoli 84 milijonov šilingov. V proračunu KELAG-a za leto 1962 je v ta namen predvidena vsota 4,3 milijona šilingov.

DUNAJ. — Dunajski nadškof, kardinal König, je v nedeljo odpotoval v Rim, kjer se bo udeležil sej centralne komisije za pripravo vesoljnega cerkvenega zbora pod naslovom »II. vatikanski koncil«, ki se bo začel 11. oktobra letos. Prvi koncil je bil pred skoraj sto leti v vatikanskem mestu, na katerem je bila proglašena papeževa nezmisljivost v zadevah verskega nauka za dogmo.

MOSKVA. — Hruščeva žena Nina je v govoru po moskovskem radiu apelirala na vse žene sveta, naj se prizadevajo, da bodo vse orožje polopili na dnu oceana. Nina Hruščeva je govorila v angleškem jeziku.

BERLIN. — Vodja zahodnonemške svobodne demokratske stranke Mende je izjavil v intervjuju za časopis »Der Abend«, da bi lahko medsebojni odnos med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo pokazali, kakšen odnos bi bila pripravljena sprejeti Sovjetska zveza med Zahodno Nemčijo in Zahod-

POŠIROKEM SVETU

nim Berlinom. Mende je svoj čas predlagal, naj bi Zahodna Nemčija z neposrednimi razgovori s SZ reševala ta problem.

DUNAJ. — Avstrijski minister za notranje zadeve Afritsch je opozoril na nevarnost, ker se podcenjuje dejavnost neonacističnih elementov. Povedal je, da so doslej 130 oseb, predvsem mladih ljudi, morali obsojiti zaradi terorističnih akcij in neonacističnih provokacij.

LJUBLJANA. — Filozofska fakulteta, ki je bila do pred kratkim utonjena in razmeščena po raznih zgradbah, je dobila na Aškerčevi cesti v Ljubljani novo poslopje. Poslopje so slovesno odprli v prisotnosti številnih predstavnikov republikanskih institucij. Dekan filozofske fakultete profesor Emil Štampar in drugi visokošolski profesorji pa so poudarili kulturno in družbeno vlogo filozofske fakultete ter izrekli priznanje oblastem, ki so omogočile izgradnjo novega poslopja za fakulteto.

RIM. — V Rimu je bil 26. kongres italijanske združene zveze, ki se ga je udeležilo 1500 predstavnikov iz vse Italije. Kongresu je prisostvovala med drugimi tudi delegacija združene zveze Jugoslavije.

LONDON. — Laburistični voditelj Hugh Gaitskell je izjavil, da nihče v laburističnih vrstah ne želi obnovljati jedrskih poskusov, toda če bi prepričljivo pokazali, da je nujno potrebno, da na Zahodu nadaljujejo s poskusi, tedaj temu ne bi bilo treba ugovarjati.

KANKANKEE. — V mestu Kankakee v ameriški državi Illinois je pri požaru zgorela sedem otrok. Mati otrok je odšla na obisk k prijateljem, medtem pa je v stanovanju izbruhnil požar, v katerem je izgubilo življenje njenih šest in kot sedmi sosedov otrok. Druga nesreča, ki je terjala dve otroški življenji, se je pripetila v italijanski pokrajini Paviji. Medtem ko sta bila mati in oče odsotna, so se trije otroci 311 igrali na skedenj. Igrali so se z vžigalicami in slama se je nenadoma vnela.

STOCKHOLM. — Švedska vlada je v odgovoru na anketo začasnega glavnega tajnika OZN U Tanta uradno sporočila, da je pripravljena priključiti se »brezatomskemu območju« severne Evrope, ki nima lastnega atomskega orožja. Sporazum o takšnem »brezatomskem območju« naj bi zainteresirane vlade sklenile do konca letošnjega leta.

RIM. — Skupina komunističnih in socialističnih poslancev je v parlamentu predložila interpelacijo, v kateri zahteva, naj predsednik vlade in zunanji minister pojasnita, kakšne ukrepe bosta storila proti predstavnikom francoske fašistične organizacije OAS v Italiji. Italijanski tisk je nedavno pisal, da ima OAS svojo mrežo tudi v Italiji.

LONDON. — Dobro poučeni londonski krogi pravijo, da bo britanska kolonija v ciprskem morju Jamaica postala konec leta neodvisna država. Kot se je zvedelo, sta britanska vlada in predsednik vlade Jamaica Norman Manley o tem že dosegla sporazum. Datum razglasitve Jamajce za neodvisno državo še ni znan.

WASHINGTON. — Ameriški znanstveniki se pripravljajo, da bi se letos poslali v vesolje dva umetna satelita s človeško posadko, ki bi 18-krat obkrožila Zemljo v višini 200 do 600 kilometrov.

NDOLA. — Pet članov komisije OZN je prispelo v Ndolo v Severni Rodenziji, ki bi raziskali okoliščine, v katerih je našel smrt generalni sekretar OZN Hammarskjöld.

COLOMBO. — Cejlonska državna petrolejska korporacija je sklenila z romunsko družbo »Petrolexport« sporazum o nakupu petrolejskih proizvodov v vrednosti 700.000 dolarjev. V zameno za naflo bo Romunija kupila od Cejlona čaj, surovo maslo, kokosovo olje in kakao.

BONN. — V Nürnbergu se je končal sejem Igrač, ki je največji komercialni sejem te vrste na svetu. Prvič je na tem sejmu letos sodelovala tudi Jugoslavija.

KAIRO. — Druga konferenca afriško-azijskih pisateljev so zaključili in sprejeli nekatere resolucije ter poziv »vsem pisateljem sveta«, v katerem se zahteva, naj »zavzamejo stališče proti sužnosti človeka in se bore z vsemi močmi proti kolonializmu in imperializmu«. V eni od resolucij se izjavlja, da je »edini vir vojne imperializem, ki ga vodi ZDA«, posebna resolucija o Alžiriji pa zahteva »takojšnji začetek uradnih pogajanj med začasno alžirsko in francosko vlado« in da se alžirskemu narodu zagotovi, da bo gospodar svoje zemlje.

BERLIN. — Predstavnik sovjetskega poslanstva je izjavil, da bo Sovjetska zveza še dalje uporabljala del letalskih hodnikov, ki vežejo Berlin, za plete svojih letal, ne da bi predložila kakršen koli individualni načrt letanja štiristranskemu centru za zračno varnost, in to, »dokler se ji bo zdelo potrebno«. Predstavnik je pripomnil, da ne bodo izvršili nobene akcije, da ustavijo plete zahodnih letal po teh hodnikih, toda imeli jih bodo za odgovorne za morebitne incidente. Sovjetska vlada je namreč opozorila zahodno vlado, da si rezervira v teh hodnikih v določenih urah za nekaj dni prostor do višine 2100 metrov.

V celovski „Galeriji 61“:

Mladi slovenski umetnik Janez Bernik

„Pisatelji in pesniki so zavedni ali nezavedni glasniki svoje dobe, njene kulturne višine, njenih grehov in zmož, njenih idej in ciljev.“ Tako je zapisal naš veliki Ivan Cankar o literaturi in literatih. In te njegove besede v polni meri veljajo za umetnost v celoti in za umetnike sploh, kajti „umetnik je čut svoje dežele, svojega razreda, njegovo uho in njegovo srce; je glas svoje dobe,“ kakor pravi Maksim Gorki.

Besed teh dveh velikanov kulture in umetnosti se spomni človek, ko gleda slike in grafike mladega slovenskega umetnika Janeza Bernika, kateri trenutno razstavlja v celovski „Galeriji 61“. Janez Bernik spada med mlado generacijo, toda mlad je le po letih — rojen 1933 blizu Ljubljane — toliko „starejši“ pa po svoji umetniški karieri, na katero se je pripravil na akademiji upodabljaajočih umetnosti v Ljubljani in se pozneje izpopolnjeval v ateljeju Johnny Friedlaender v Parizu. Kajti mladi umetnik se je uspešno predstavil že na nešteti razstavah (da omenimo le nekaj postaj njegove poti: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Skopje, Sarajevo, Dubrovnik, Reka, Benetke, Milano, Turin, Bologna, Rim, Lugano, Pariz, Antibes, Moskva, Kiev, Leningrad, Tokio, Cincinnati, Mexiko, Johannesburg, New York, Washing-

ton, Dunaj, Celovec, Wiesbaden, London itd.) in je bil deležen vrste priznanj ter nagrad, tako leta 1959 na razstavi „Salon 59“ na Reki, leta 1960 na mednarodni razstavi „Bianco e nero“ v Luganu in istega leta še na razstavi jugoslovanske grafike v Zagrebu.

Razstava oljnatih slik in barvnih grafik Janeza Bernika, ki je bila včeraj odprta v „Galeriji 61“ in bo trajala do 10. marca, nam prepričljivo dokazuje, da je sodobna slovenska umetnost moderna, vendar kljub svojemu svetovljanstvu tesno povezana z narodom in izraz slovenske samobitnosti. Tudi za Janeza Bernika veljajo besede, da resni-

čen umetnik poje, piše, slika, modelira čisto nezavedno iz duše svojega naroda in svojega časa in — da spet govorimo s Cankarjem — mahoma te prešine sladki, veseli občutek: ta umetnost je resnično slovenska, nikjer drugje ni mogla vzkliti, nego iz naših tal; tvoj jezik govori, tvojo pesem poje, na obrazu se ji poznajo tvoje radosti in tvoje bolesti...

Tako bo tudi sedanja razstava lahko uspešno prispevala k medsebojnemu spoznavanju med dvema sosednjima naroda. Pritegnila bo zanimanje in vzbudila občudovanje najrazličnejših plasti prebivalstva, saj jezik umetnikov — če je iskren — je dojemljiv za vse, ki so dobre volje, kajti: Srce željno lepote, oko nepokvarjeno ter za lepoto sprejemljivo — to je vse, česar je treba človeku, da spozna umetnost ter jo uživa.

Nemški glasovi

o gostovanju
Ljubljanske Opere v Celovcu

Nedavno gostovanje ljubljanske Opere v celovškem Mestnem gledališču je bilo tudi v nemškem koroškem tisku deležno največjega priznanja. Iz večinoma zelo obširnih poročil povzamamo tukaj le najvažnejše misli:

Z obema gostovanjima ljubljanske Opere v dobro obiskanem celovškem Mestnem gledališču z Verdijevim „Nabuccom“ in glasbeno dramo „Ekvinočij“ sodobnega slovenskega komponista Marjana Kozine je koroško-slovenska kulturna izmenjava doživela nov višek. Enako odlično izdiranje Rada Simoniti in Demetrija Zebreta je obema predstavama zagotovilo visoko glasbeno raven, v primeru „Ekvinočije“ pa smo poleg tega videli dovršeno uprizoritev, kot jo je v nemškem jezikovnem prostoru mogoče videti le v izredno veličastnih gledališčih. Režiser „Nabucca“ se je odločil za konvencionalno inscenacijo. Dobrih 50 članov močnega zbor — katerega discipliniranega, redko homogenega pevskega nastopa ni mogoče dovolj pohvaliti — je agiral v naturalističnem slogu velike opere. V nedeljo popoldne v navzočnosti komponista uprizorjeno opero „Ekvinočij“ Marjana Kozine lahko mirne duše imenujemo, če že ne ravno genialno, pa vsaj v največji meri uporabno glasbeno odskočno delo. Višek te v sebi zaključene uprizoritve so bili izravnani nastopi solistov.

»Kärntner Landeszeitung«

Gostje Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki jih pri nas radi vidimo zaradi njihovih umetniških uspehov, so tokrat prišli z opero, ki je zanimiva v toliko, ker je z njo začela vzhajati zvezda Verdija. Uprizoritev s strani Slovenske narodne opere je bila tako solistično kot še posebno zborovsko na visoki ravni. Na odru so stali pevci, na katere tudi najmočnejši orkestrski valovi niso mogli vplivati. Pozornost je vzbujala velika besedna razločnost vseh solistov in celo zborov. Zaslužen aplavz je bil obilen. Druga opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, „Ekvinočij“ Marjana Kozine, je v vsakem oziru presegala sobotnega „Nabucca“ in je posebno v orkestralnem in scenskem delu pokazala zmogljivost gostov. Oder je bil kljub sončni dalmatinski obali popoln v blede sivo meglo, kot da bi v naslednjem trenutku kot orkan zatulila bura. Optično je bil vtis pristanice prepričljiv z razpetimi mrežami in življenjski v svojem nepriljubljenem dejanju in revnih vsakdanjih oblekah so bili posamezni ljudski značaji na obrežju. Mojsirsko je bilo predvsem gibanje razburjenih množic ob naraščajočem viharju. V podrobnosti sega oča naturalistična režija je presegala vsako pohvalo in velik mojster je tudi scenograf. Ta nam neznani Marjan Kozina, ki mojsirsko zna instrumentirati, je prav velik znanec, govori svoj samonikli jezik in ta je izredno zdrav. On in njegova opera bi morala iz ožine in svet bi bil jima odprt. Glasbene drame, označba opera je preveč krotka, ni lahko zasesti, ker ne zahteva samo glasovno krepke pevce, marveč tudi dobre neprilicne igralce. Slovenska narodna opera je bila tako

(Nadaljevanje na 4. strani)

BORIS OREL

Sredi neumornega dela je v 59. letu starosti umrl znani slovenski etnograf dr. Boris Orel.

Poznali smo ga tudi pri nas na Koroškem. Poznali smo ga kot skromnega, vedno prijaznega človeka — pravega znanstvenika, ki se ni ustrašil dolgih pešačenj, ne slabega vremena; vedno je bil med ljudmi, posebno rad med kmečkim prebivalstvom, pri delu in med počitkom, le da bi lahko opazoval in ujel celotni ritem dela kmečkega človeka. Prehodil je našo Zilo, Rož in Podjuno in povsod iskal ter odkrival manj znane podobe nekdanjega življenja slovenskega delovnega ljudstva. In tako je v svoji obširni razpravi »Ralo na Slovenskem«, katere drugi del je le kratko pred njegovo smrtjo bil objavljen v Slovenskem etnografu, posvetil velik del tudi našim krajem in našim ljudem.

Pokojni Boris Orel je bil vsa povojna leta ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani ter 14 let urednik znanstvene revije »Slovenski etnograf«. Napisal je dolgo vrsto razprav tudi za druge publikacije ter vzgojil lepo številno mladih etnografov. Velikega pomena je tudi njegovo sodelovanje pri izdaji »Narodopisja Slovencev«.

S svojim delom, ki mu ga je mnogo prezgodaj prekinila smrt kot posledica bolezni, katere ga je spremljala že iz časov trpljenja v nacističnem taborišču Dachau, si je dr. Boris Orel postavil trajen spomenik in bo njegovo ime častno zapisano v zgodovini slovenske etnografije in slovenske kulture.

Pomembne besede o knjigah

- V vsaki knjigi je nekaj resnice.
- Knjige, posode misli in lepote, so kakor zvezde, ki nam hkrati kažejo našo ničevost in našo veličino.
- Knjiga je vez s širokim svetom.
- Knjige so moji prijatelji. Kadar mi je težko pri duši, stopim med nje in vselej imajo zama dobro voljo. Z njo mi vedno znova vračajo vero v življenje.
- Knjiga posreduje stvaritve človeškega uma in srca.
- Brez vas, knjige, bi bili v mnogih trenutkih našega življenja kakor ljudje brez ognja in sonca.
- Knjige nas najuspešnejše vključujejo v kulturno občestvo sveta.
- Duha in življenja, ki sta v knjigah, ne more uničiti nihče. Nepremagljiva sta.
- Knjiga je tista, ki brani in varuje najdragocenejše vrednote človeštva.
- Vsaka knjiga je lepa, samo razumeti jo je treba.
- Poklonimo se knjigi, temu zlatemu ključu k vsem zakladom človeške kulture.
- Knjiga je največji triumfator človeštva.
- Ni si mogoče zamisliti kulture brez knjige.
- Urejena knjižnica je ob vsakem času neizčrpen zaklad znanja in razvedrila.

Med novimi knjigami

Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Med novimi slovenskimi knjigami, ki so prišle te dni na trg, sta tudi dve publikaciji založbe Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Prva je obširna študija znanega slovenskega strokovnjaka na področju elektrotehnike dr. Milana Vidmarja pod naslovom »Električno ožilje Jugoslavije«. Avtor v uvodni besedi sam pravi, da študija opozarja na zelo važne momente v prav sedaj tekočem delu elektrificiranja v Jugoslaviji, kjer prehajajo pri elektrifikaciji iz prve, osnovne, faze v drugo, »tako rekoč iz pritičja v prvo nadstropje«. 112 strani obsegajoča knjiga je razdeljena na tri

dele in obravnava energijski potencial Jugoslavije, državno električno žilo ter posebnosti električnega ožilja Jugoslavije. Zelo kritično avtor svari pred nekritičnim obežanjem na tuja gesla in na tuje rešitve, da Evropa že dolgo mnogo preveč posnema ameriške navade, in konstrukcije, »pa bi lahko v okviru električnega gospodarstva začela odpirati robate prijeme ameriške elektrotehnike,« ki se po mnenju avtorja knjige ne bodo mogli udomačiti v Evropi, kjer so številne evropske rešitve že od nekdaj finejše in zato boljše.

Druga knjiga, »Razprave« oddelka za pri-

Neraziskane strani človeške zgodovine:

Pisana beseda starih Etruščanov

je še vedno nerazvozlana uganka

Dandanes, ko je človek že premagal toliko problemov in ko se človeška pamet z uspehom loteva še tako kompliciranih in na prvi pogled skoraj nerešljivih stvari, dandanes, ko je skoraj premagano vesolje, se skoraj smešno sliši, da obstaja nekaj, česar kljub vsem naporom ni bilo mogoče razvozlati: nekaj starih pisav in s tem zgodovino oziroma izvor nekaterih starih narodov.

Eden od teh narodov je etruščanski. Zanimivo je, da imajo učenjaki, etnologi in arheologi, v rokah precej fragmentov njihovih tekstov, vendar je pisava zelo komplicirana in, kar je najbolj važno, nikjer ni ene same prevedene besede v kako že znano staro pisavo ali kakršnega koli znaka, ki bi s pomočjo že znanega pomagal reševati neznanost. In tako še vedno plavamo v negotovosti.

Morali bi pravzaprav popraviti stari ljudski rek, ki pravi za vsako manj razločno pisavo: tvoja pisava je slabša od hieroglifov. Bolj točno bi bilo: pišeš manj jasno od Etruščanov, kajti pisavo v hieroglifih, ki so se je posluževali stari Egipčani, so že zdavnaj razvozlati. Ko se je Napoleon odpravil v Egipt, za časa enega svojih bojnih pohodov

proti koncu 18. stoletja, je vzel s seboj nekaj učenjakov, ki naj bi raziskali takrat še zelo nejasno zgodovino starega Egipta. In tako se je posrečilo, da so leta 1799 v Rozeti našli napis, ki je obsegal tri tekste, tri prevode — eden od teh je bil še v neznanih hieroglifih. S pomočjo te najdbe sta francoski učenjak F. Champollion in tudi Anglež Thomas Young leta 1822 razvozlati pisavo starih Egipčanov, ki so pisali v ideogramih, upodabljaajoč s stiliziranimi figurami vse stvari. Danes poznamo pomen približno 3000 figur, od katerih se samo kakih 600 bolj pogosto uporabljajo.

Tako smo zvedeli vse o Egipčanih, o njihovih navadah, veri, zgodovini in umetnosti. Vse je bilo napisano, treba je bilo samo prebrati, če lahko tako rečemo za razvozlanje hieroglifov.

Za Etruščane pa nam nihče ne more dosti povedati. Pove nam lahko edino to, kar je za njimi ostalo: grobovi, ostanki mest, nakit in posoda; toda zelo težko je ločiti to, kar je ostalo na mestu, od tega, kar je prinesla trgovina od vseh vetrov, ker je bila v njihovih časih izredno na višku.

Vemo približno, kje so živeli: v zgornji polovici Italije, med rekama Padom in Tiberom, ne vemo pa, od kod so prišli. To bi nam morda mogel razvozlati edino kak tekst, če bi poznali pisavo. Zdaj lahko samo ugibamo. Herodot omenja, da so najbrž prišli po morju iz Male Azije, ker arhitektura njihovih stavb spominja na maloazijsko. Toda stiki med Malo Azijo, Srednjim vzhodom in takratno Etrurijo so bili s pomočjo trgovcev in mornarjev Fenicjanov takrat izredno živahni. Normalno je, da pridejo z vsakdanjimi stiki v deželo tudi navade bližnjih, tehnično bolj razvitih narodov. Ni verjetno, da se cel narod seli po morju, in bo pravilnejša misel, da so prišli s severa, približno v dobi bronca, in da so nasledili mostiščarje

v Padske nižini, od koder so se širili počasi na jug.

Od etruščanske arhitekture ni ostalo veliko, ker so preveč gradili v lesu in glini. Najstarejše najdbe so grobovi, ki so v obliki podzemeljskih celic (ene ali več, povezanih med seboj), kameniti, poslikani in ki v svojih zasnovah posnemajo njihova bivališča, s stebri ali lopo obokani in poslikani. Mrtve so shranjevali v sarkofage, na pokrove so upodabljali v glini njihove postave, po navadi ležeče. Ohranili so se tudi ostanki večjih del: mestnih zidov in vrat in vodovodov, na katerih so se pozneje učili Rimljani.

Rimljani so od njih prevzeli tudi načine ureditve mest. Če Etruščani so vedno potegnili dve glavni ulici: »cardus« v smeri sever-jug in »decumanus« v smeri vzhod-zahod. Ravno tako so povzeli mestno kanalizacijo in način zidave sploh.

V slikarstvu in kiparstvu se čuti vpliv Grčije, čeprav so bili Etruščani morda v svojih figurah bolj realistični. Tudi v keramiki so v glavnem posnemali Grke, še največ teh stvari so neposredno uvozili, tako da so skoraj najlepše grške vaze, posebno antične, v etruščanskih muzejih v srednji Italiji.

Toda če so veliko posnemali v nekaterih panogah, so bili v drugih izredno originalni in plodni, namreč v izdelovanju nakita in majhnih bronastih predmetov domače uporabe. Ta

dekorativna in uporabna umetnost je bila pri Etruščanih tako razvita, da je produkcija dosegala kar industrijski način dela in jim prinašala s trgovino lepe virove dohodkov. Ravno velike množine bogatega pohištva, vse mogočega pribora in bogato vezanih oblačil kaže, da so Etruščani udobno živeli, kar potrjuje tudi impo-

nentnost javnih del, posebno vodovodov, mostov in cest. Če so pozneje Rimljani dosegli tak višek v arhitekturi in sploh na vseh področjih in zanesli svojo izredno civilizacijo na vse vetrove, se morajo zahvaliti svojim učiteljem — Etruščanom. Rimljani so samo izpopolnjevali in nadaljevali, kar so Etruščani nakazali. In to prav v vseh panogah: od najvišjih arhitektonskih spomenikov do najmanjšega nakita.

Zato so Etruščani tako važno poglavje človeške zgodovine, še vse polno skrivnosti in neraziskanih stvari. Danes se veliko ljudi bavi s tem vprašanjem: Še vedno prihajajo od časa do časa na dan nove izkopanine in morda se le bližajo dnevu, ko bo skrivnost tega naroda in njegovega izvora dokončno odkrita. Zato je vsaka najdba tem dragocenejša in s skrbjo pregledana in preštudirana, ker se z vsako novo najdbo poraja upanje, da bo mogoče kaj novega odkriti, posebno v zvezi z njihovo pisavo, ki je vsekakor ključ do vseh drugih stvari.

Nemški glasovi ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

srečna, da je za vsako vlogo našla primerno moč. Hiša je bila kljub zgodnjemu času dobro obiskana in publika ni štedila s krepkim aplavzom.

»Kleine Zeitung«

Spet enkrat je gostovala v Celovcu ljubljanska Opera in tokrat uprizorila dvoje del iz operne literature, ki tukaj še nikdar nista bili igrani: ob razprodanem gala večeru Verdijevega »Nabucca« in naslednje popoldne ob sramotno slabem obisku sodobno delo »Ekvinokcij« Marijana Kozine. Ljubljanska Opera, katere kvalitete so nam najboljše znane od raznih izvrstnih gostovanj, nam je tudi tokrat nudila izobilje lepih, dobro žolanih glasov. Zelo zanimive so bile dekoracije in zelo izbrani ter učinkoviti kostumi. V svet Sredozemlja, kjer ekvinokcialni viharji nenavadno vplivajo na obične ljudi, v ta svet čiste, pogosto ostre svetlobe in temne duševne globine poveda opera »Ekvinokcij«. S spretno izbiro izraznih sredstev — tudi neoporočeno kompozicijo kot tako je treba poudariti — zna Kozina učinkovito podkrepiti vsa dogajanja na odru. Učinek dela sta režija in sunanja oblika bistveno okrepili. Vsi solisti se niso samo trudili, da bi prikazali žive ljudi, marveč so učinkovali nekako kot simbolični liki. Kot rečeno, to sodobno delo bi bilo treba predstaviti številnejšemu občinstvu.

»Die Neue Zeit«

Gostovanju ljubljanske Opere se imamo zahvaliti, da je bilo v Celovcu uprizorjeno to tukaj še nikdar igrano delo (Verdijev »Nabucca« — op. ured.). Bil je odličan ansambelski uspeh, ki so ga nam pokazali ljubljanci, ki so imeli tudi še zelo dobre soliste. Posebno priznanje velja zboru, ki je v vsakem oziru izpolnil velike zahteve, ki jih ta opera stavi zboru. Pri solističnih nastopih pa je Ciril Debevec poskrbel za čudovite prizore, ki so skupno s krasno opremo in znanjem pevcev dosegli izvrsten učinek. V nedeljo popoldne je bila v Mestnem gledališču posebna prireditev z uprizoritvijo opere »Ekvinokcij« Marijana Kozine. Ta opera spada med najboljše slovenske oziroma jugoslovanske opere sploh. Moči ljubljanske Opere so tudi tu kot pri svojem »Nabuccu« razumele, vse like verodostojno postavili na oder. Njihov nastop je bil deležen velikega aplavza.

»Volkszeitung«

V nadaljnji kulturni izmenjavi z našim južnim sosedom sta bila v Mestnem gledališču uprizorjena Verdijev »Nabucca« in slovenska opera »Ekvinokcij« Marijana Kozine. Uprizoritev »Nabucca« s strani ljubljanskega ansambla se je takoj po znani uverturi in čudovitih zborovskih scenah prve slike razvila v uspeh, ki je svoj vrh dosegel v točnem pelju v 3. dejanju. Pranapolnjena hiša se je rada predala skupnemu učinku večera in se je zahvalila z vihranim aplavzom, ki je izrazil številne zasluge. Medvsem v popolnoma zaslužen uspeh za avtorje in izvajajočo umetnike je postala uprizoritev opere »Ekvinokcij« in je škoda, da za to po dejanju in glasbi izvrstno odsko delo ni bilo določena večerna predstava. Dramatično oblikovanje komponista Marijana Kozine pravi o velikem značaju, ki mojstrsko zna delati v domisleku, zgradbi in instrumentalci. Solisti so z velikim znanjem izpolnili vse zahteve bogate partiture, disciplinirani zbor je obogatil žive scene, ki so se v režiji, odskri sliki in kostumaciji razvile v enotnost mogočnega vilsa. To gostovanje je po izbiri del in po njihovi izvedbi lanski uspeh bistveno stopnjevalo in pričalo o visoki ravni ljubljancev. Lepoglasovni, veliki solistični ansambel, polno zasedeni orkester in zbor kakih 70 članov so sredstva, ki bi jih radi teleli našemu gledališču.

»Volkszeitung«

Petdeset tisoč gledalcev je obiskalo »Revijo na ledu«

Tretje gostovanje dunajske »Revije na ledu« v Celovcu so zaključili preteklo nedeljo. V sporočilu velesejskega tiskovnega urada je povedano, da je skupno 50.000 obiskovalcev doživelo edinstveni umetniški športni užitek v mestni velesejski dvorani na umetnem ledu. Izvedba programa »Kapriolet« bo vsem desetletstvom obiskovalcem ostala v trajnem lepem spominu.

Z vzhvičenjem in navdušenjem so spored sprejemali tudi številni gledalci iz sosednjega inozemstva, iz Jugoslavije in Italije, ter gostje iz sosednjih avstrijskih zveznih dežel Štajerske, Salzburgske, Tirolske in domačega iz vseh krajev Koroške.

Na letošnjem gostovanju dunajske »Revije na ledu« je bila publika gledalcev zares mednarodna. Prinesla pa je za Celovec tudi gospodarsko poživitev v času, ko je tujskoprometno gibanje bolj revno in skromno. Pripomniti je treba, da se je število obiskovalcev iz inozemstva in obmejnih zveznih dežel zelo dvignilo. Mnogi obiskovalci iz velikih mest, kakor iz Ljubljane, Vidma, Trsta in štajerskega glavnega mesta Graza, so šele ob teh prireditvah prvič spoznali ureditev mestne in velesejske hale in izražali, da s tem Celovec prednjači pred njihovimi domačimi mesti.

po naši zemlji

PODKRAJ PRI PLIBERKU

Dvajset let bo letos aprila minilo, odkar je nacistični režim storil nad stotinami koroških slovenskih družin grd in bolesten zločin, ko jih je oropal domačij in izselil v tuji svet. Izseljeval je ljudi lepega plemenitega značaja, ki se niso hoteli vključiti v njegovo nečloveško početje. Zveza slovenskih izseljencev ima v načrtu, da bo ta temni dan na naši zemlji ob dvajsetletnici tudi primerno obhajala ter na skupnem srečanju preživelih in še živečih izseljencev v spomin in opomin znova predložila čase žrtv in trpljenja, ki naj bi se nikdar več ne povrnili.

Mnogo koroških izseljencev je že leglo v grobove v domači zemlji ter se jim je s tem spolnila ena želja, da njihovi telesni ostanki počivajo v domači ljubljani zemlji, ki so ji bili predani z dušo in telesom, s katere pa so jih aprila 1942 pristaši rjavosrajnikov neusmiljeno in surovo pregnali in izobčili iz domačih krajev. Zaradi prestanega fizičnega trpljenja in razumljivo nepopisno bridke duševne boli so mnogi teh trpinov predčasno omagali na življenja poti in prerano odšli za vedno od nas.

Minulo soboto smo na libuškem pokopališču izročili materi zemlji telesne ostanke spoštovanega kmeta in očeta Franca Skutla, p. d. Gradišnika v Podkraju. Kmet Gradišnik je umrl v 61. letu starosti. Vse svoje življenje je posvečal marljivemu delu na svoji visoko ležeči kmetiji pod Rišperkom. Pri Gradišniku se pravi pri hiši, kar spominja na besedo grad in njegova kmetija je res majhen kmečki gradič. Visoko zgoraj v Peci je, pred desetletji je bilo na tej kmetiji zelo naporno življenje. Toda marljiva pridna Gradišnikova družina, ki je v lepi slogi skupno sodelovala, je mojstrovala vse težkoče in živeli so srečno ter zadovoljno. Prišel je krvavi brezsrčni nacizem. Onega pomladanskega dne leta 1942 so prihrumeli gestapovci in SS-ovci tudi po to družino in v kratkem času je morala povezati skromne culice z najpotrebnejšim in pregnali so jih v izseljeništvu skupno s stotinami drugih izobčencev.

Na domačiji se je potem šopiril tujec, domačije oropani domačini pa so trpeli in hrepeneli v tujem svetu, vendar z neupogljivo vero v zmago resnice in pravice.

Dolgi so bili dnevi, tedni, meseci in leta v izseljeništvu, preden je zasijala jutranja zarja zopetne možnosti vrnitve v domovino, ko so združene sile svobodoljubnih narodov uničile nacistično tiranstvo. Na svoj dragi rodni dom se je vrnila tudi Gradišnikova družina. Z dušo in srcem je objela domači planinski raj ter se z vso vnemo in prizadevnostjo lotila obnove in hkrati modernizacije svoje kmetije. In res, Gradišnikovo posestvo so z marljivim delom, vztrajnostjo in razumevanjem za napredek, ki ga zahteva današnji čas, uredili v vzorno kmetijo in jo opremili z mnogimi sodobnimi tehničnimi pripomočki. Oče Franc se je z družino vred veselil uspehov smotrnega dela, v katerega je sam vlagal svoje najboljše moči, dokler ga ni prizadela nesreča. In končno je pretekli teden za vedno zapustil dom in svojce in našel svoj zadnji trajni počitek na libuškem pokopališču.

Pogrebni svečanosti se je udeležila izredno številna množica žalnih gostov, kmetov, gospodinj, mladine, kakor tudi zastopstvo občine ter krajevne žandarmerijske in carinske oblasti. Domači pevski zbor je spoštovanemu pokojniku zapel v slovo, posmrtni govor pa je imel domači župnik, ki je očrtal plemenite življenjske vrline pokojnega očeta. V govoru pa žal ni bilo povedano, da je blagi pokojnik zaradi svojega kremenitega značaja, verskega in narodnega prepričanja, moral prestati grenkobo in izpiti do dna kehl bridkosti pregnanstva v izseljeništvu. Na svežo gomilo so položili zelo mnogo vencev, med temi tudi venec Zveze slovenskih izseljencev v slovo in zadnji pozdrav svojemu sotrpinu.

Gradišnikov oče naj počiva v miru, žalujočim svojcem pa izrekamo naše srčno sožalje.

Na cestah prežita smrt in nesreča

Celovski radio je v soboto zvečer med deželnimi veslemi poročal o dveh smrtnih nesrečah, ki sta se spet pripetili v motoriziranem cestnem prometu na koroških cestah. Nesreči sta se pripetili v zgodnji jutranji oziroma zgodnji dopoldanski uri v soboto.

Prva usodna prometna nesreča se je pripetila okoli četrte ure zjutraj v Pričicah pri Porečah. Z osebnim avtomobilom je vozil v smeri iz Celovca proti Beljaku 52-letni dr. Josef Bina, imetnik velike trgovine za gradbeno gradivo v Celovcu. Nesreča se je zgodila nedaleč od gostilne Schiffswirt. Na cesti je bila gotovo poledica. Na ovinku je dr. Bina, kakor domnevajo, zgubil oblast nad vozilom. Avto je izpodneslo na levo stran ceste, kjer je podrl in prebil vrtni plot ter strmoglavil kakih pet metrov globoko. Vozilo je bilo popolnoma razdejano. Vozača dr. Bina in njegovo 45-letno ženo ter 19-letnega sina je vrglo iz avtomobila in vsi so obležali nezavesni s hudimi poškodbami. Z rešilnim avtom so jih prepeljali v bolnišnico v Celovec, toda dr. Bina je že med transportom podlegel smrtonosnim poškodbam.

Druga smrtna prometna nesreča se je okoli pol devete ure dopoldne pripetila na Paški cesti pri Frantschachu. Zaradi poledice na cesti je šofer Johann Orasch iz Celovca zgubil oblast nad tovornim avtomobilom ter je pri prehitevanju frontalno treščil v iz nasprotni strani vozeči osebni avtomobil, ki ga je šofiral 33-letni pekarski mojster Štefan Javornik iz Wolfsberga. Pekarski mojster je dobil pri nesreči tako hude poškodbe, da jim je podlegel že med prevozom v bolnišnico Wolfsberg.

Slovenska kmečka zveza naznanja:

V nedeljo, 4. marca 1962, ob 7.00 uri zvečer

Kmečki ples

pri Šercerju v Šmihelu pri Pliberku.
Za ples in zabavo igra ansambel
Milan Vitek iz Maribora.

Dvoje življenj, življenja dveh družinskih očetov v najlepši življenjski dobi, je nepričakovano ugasnilo na cestah ter jih iztrgalo od plodonosnega dela zase in za družino. Ko sta ti žrtvi sedli za volane, gotovo nista mislili na tako žalosten konec z nepopisno boleščjo za hudo prizadete svojce. Vedno objavljamo žalostna poročila o prometnih nesrečah, ki bi lahko pri nekaj več previdnosti in obzirnosti morala le izostale. Objavljamo jih v svarilo in opomin: Ko sedete za volan, premislite, da preži na cesti nesreča in smrt! Dopri- nesite svoj del k temu, da se usodne nesreče čimbolj preprečijo in se sami zdravi vrnete v krog svoje družine, ki vas s skrbjo in ljubiznijo pričakuje.

SPZ NAZNANJA

Slovensko prosvetno društvo Radiše
vabi na igro

STRIC V TOPLICAH

ki bo v nedeljo, dne 25. februarja 1962, ob 14.00 uri v društveni dvorani.

Na prireditvi bo sodeloval tudi domači pevski zbor.

Pridite, žal vam ne bo!

Slovensko prosvetno društvo »Edinost«
v Škofičah

vabi na

pustno prireditev

ki bo v nedeljo, dne 25. februarja 1962, ob 8.00 uri zvečer pri Schützu.

Na prireditvi bodo sodelovali: **pevski zbor iz Loge vasi, pevski zbor Škofiče, Igralska skupina z dvema žaloigrami enodejankama, tamburaški zbor in instrumentalni trio.**

Spored prireditve obeta, da bo na večeru mnogo prijetnega užitka in odlične zabave. Na prireditvi boste zadovoljni sami, vaše udeležbe pa se bodo seve veselili tudi prireditelji, zato pridite v obilnem številu!

Ob življenjskem jubileju koroškega znanstvenika

Dne 18. t. m. je univerzitetni profesor, dvorni svetnik dr. Gotbert Moro, praznoval šestdesletnico svojega življenja, posvečenega plodovitemu znanstvenemu delu. Jubilar je direktor koroškega deželnega muzeja in sekretar zgodovinskega društva za Koroško ter honorarni profesor na graški univerzi.

Rojen je bil v Šmohoru, oče je bil okrajni šolski nadzornik Hugo Moro, znan kot dialektični pesnik. Sin Gotbert je na graški univerzi promoviral za doktorja filozofije in potem deloval kot srednješolski profesor. Notranja težnja po znanstvenem delovanju ga je vodila k zgodovinskemu društvu, kjer je vzbujal pozornost kot sodelavec z globokimi znanstvenimi prispevki v publikaciji »Carinthia«. Postal je vodja koroškega zgodovinskega znanstvenega življenja. Leta 1948 je bil imenovan za direktorja koroškega deželnega muzeja, kateremu je posvetil svoje odlično znanje in sposobnosti z velikim vidnim uspehom. Poverili so mu tudi vodstvo deželnega arhiva.

Dr. Moro je objavil mnogo zgodovinskih raziskovalnih razprav in bilo bi preobširno vse naštevati, koroško ljudstvo pa jih itak vsaj delno pozna in ceni. Razen raziskavanju zgodovine posveča svoje sposobnosti in znanje tudi narodoslovju. Znanstveno delo jubilarja kot zgodovinarja in narodoslovca je znano daleč preko meja naše dežele ter je dopisniški član mnogih znanstvenih zavodov in društev v širokem svetu.

Prav tako je jubilar bistveno udeležen pri znanih arheoloških izkopavanjih na Magdalenski gori kakor tudi pri drugih prazgodovinskih raziskavanjih naše dežele. Mnoge etnološke in umetniške razstave v deželnem muzeju so njegova zasluga, zelo pogosto tudi razstave iz inozemstva. Prav razstave mednarodnega značaja so tudi podoba široke razgledanosti in nastrojenosti spoštovanega jubilarja, ker tudi te so doprinos k boljšemu spoznavanju med različnimi narodi, predvsem narodi sosedov, ter utirajo pot k lepšim in prijateljskim mednarodnim odnosom.

Čestitkam ob življenjskem jubileju dr. Gotberta Mora se z najboljšimi željami pridružujemo tudi koroški Slovenci.

ČESTITAMO!

Naknadno čestitamo Milki Hartmannovi iz Libuči pri Pliberku k njenemu življenjskemu jubileju, ki ga je praznovala pred nedavnim. Milko poznamo po vseh naših dolinah kot marljivo prosvetno delavko, voditeljico številnih gospodinskih tečajev in vzgojiteljico mladine, požrtvovalno delavko v domačem pliberškem prosvetnem društvu, predvsem na pevskem področju ter kot samorastno koroško slovensko pesnico in skladateljico narodnih napevov. V njenih pesmih je izpovedana globoka in močna lirika ter jo lahko uvrščamo med pesnice domo- in rodoljubja.

S čestitkami združujemo željo, da bi jubilarntka preživela še mnogo srečnih in zadovoljnih let življenja in še bogatila naše skupno prizadevanje z njenimi sposobnostmi in izkušnjami.

POTUJOČI KINO SPZ PREDVaja

slovenski film

VESELICA

v soboto, dne 24. februarja 1962, ob 20.00 uri pri Ravšu v Ledincih,

v nedeljo, dne 25. februarja 1962, ob 14.00 uri pri Šohtarju v Globasnici,

ob 19.30 uri pri Škorjancu v Banji vasi pri Št. Lipšu,

v četrtek, dne 1. marca 1962, ob 20.00 uri v kinu Janach v Št. Jakobu v Rožu.

Film je za mladino od 14. leta dalje dopusten.

Sneženi mož se poslavlja

Dragi striček, stric debeli,
mar poslavljaj se od nas?
Res bili smo te veseli,
delal si nam kratek čas,
vse zabave in norčije
tam na bregu za vasjo,
šale vse in hudobije
so ogrele te tako,
da hotel si se peljati
s sankami navzdol še sam,
z nami vriskati, kričati,
ponagajati še nam.
Res bili smo te veseli,
Kaj si spasil svoj obraz?
Dobri striček, stric debeli,
mar zares zapuščaš nas?
Če poslavljaj se, ne joči.
Mar lepo je za moža,
kadar grenke solze toči?
Raje smej se od srca.
Ko bo sneg, se spet dobili
bomo tukaj za vasjo.
Lonec bomo ti shranili.
Zdaj pa HURA za slovo.

Kristina Brenkova:

Brez očeta

Tudi Marjan nima očeta, a tega dolgo nismo vedeli. — Ko je včeraj pozvonil že ob pol osmih, mu je odprla Andrejeva mama in rekla:

— Sinko (saj še vedela ni, kako mu je ime) pridi po deveti uri. Andrej še spi. Saj si Andrejev sošolec, kajne, in šele popoldne imate šolo?

Marjan je pokimal in tiščal svojo šolsko torbo na hrbtu, toda Andrejeva mama jo še videla in ponovila:

— Le pridi po devetih in bosta z Andrejem spisala nalogo.

Marjan je spet prikimal in slonel pri podbojih. Mama je zaprla vrata, mudilo se ji je v službo. Vendar se ji je zdelo, da nekaj ni v redu. Rada bi vprašala dečka, čemu hodi tako zgodaj od doma, toda bil je molčeč in žalostno je gledal, da ni hotela siliti vanj z vprašanjem.

— Ne, ne bom zbudila fanta tako zgodaj, saj vstaja že ob šestih, kadar ima dopoldne šolo, — se je tolažila v mislih.

Čez nekaj dni je rekla ljuba stara teta, ki živi pri Andreju in njegovi mami:

— Tisti fant pa tudi ne je rad juhe, —

— Kateri fant? — je vprašala mama.

— Tisti, ki dopoldne piše nalogo z Andrejem. Mislim, da mu je Marjan ime. —

BRANKA JURCA:

Pikina nesreča

Pika hodi v prvi razred, na poti v šolo pa mora prečkati široko, prometno cesto. Po tej cesti drivjo avtomobili, med njimi in za njimi pa se izgublajo kolesarji. Toda Piko spremljajo vsako jutro otroci iz hiše. Danes, to jutro, je prišel ponjo Brunček. Pozvonilo je. Pika je že pripravljena na pot. Babica odpre vrata, na pragu v veži stoji Brunček.

„Poglejta na desno in na levo! Pazita na cesto, pazita...“ pravi babica.

Pika in Brunček pa sta že sredi nihalnih vrat, že gresta po pločniku pod brstečimi lipami in gledata na cesto. Tod pa drivjo avtomobili, cela reka jih je, po desni gor in po desni dol. Na robu pločnika se ustavita. Brunček čaka na frenutek, ko se bo vrsta vozil na široki cesti razklenila. In razklenila se je. Zagledala sta drugo stran ceste. Binenje motorjev se je izgubljalo v spokojnem pomladnem jutru.

„Zdaj, Pika, čez!“

Brunček je stopil s pločnika in pocukal Piko. Pika je stopila na cesto. Pogledala je proti desni — nič. Pogledala je proti levi — od tam pa je privozilo kolo. Vrtelo se je in vrtelo, vrtelo. Zdaj zdaj bo tu. Spustila je Brunčka. Obstala je. Trdno je zamižala. Kolesar je zavrl kolo, a bilo je prepozno. Pika je padla. Kolesar je privzdignil otroka.

„Te kaj boli!“ ze vprašal kolesar Piko. Pika se je prestrašila, joj, kako se je prestrašila!

— In ne je juhe? —

— Ne in Andrej tudi ne. Mislim da gre njegova mama že zjutraj v službo, ker ostaja ves dopoldan pri Andreju in gresta potem skupaj v šolo.

— Prav, je rekla mama. — Kajne, teta, če je kosila za tri, bo še za četrtega malo.

— Seveda bo, je živahno pritrdila teta.

— Mislim, da fant nima očeta. Mama pa pride iz službe šele popoldne, ko je otrok že v šoli. —

Nikoli nista spraševali Marjana, če sta sama z mamo. Le zjutraj, kadar je prišel že ob sedmih, mu je Andrejeva mama odprla. Potem je sedel za mizo v kuhinji in prebiral Andrejeve knjige s pravljicami, dokler Andrej ni vstal.

Stara teta je takrat razdelila kosilo na štiri obroke, spekla nekaj sladkega in mislila, ko je gledala Andreja in Marjana: — Ti ubogi, ljubi otroci brez staršev...

„Ne, ne, nič me ne boli!“

Brunčkova mama je pritekla s kozarcem mrzle vode.

„Pika, na, mrzlo vodo, samo prestrašila si se!“

Za Brunčkovo mamo je pritekla babica.

„Pika, ali nisem rekla, poglej...“

„Saj sem, avta ni bilo, kolesa pa nisem videla!“

Zasopla in prestrašena je Pika popila mrzlo vodo. Na drugi strani ceste je gledal Brunček ves začuden in prestrašen v Piko. Pika in babica sta šli čez cesto. Tam sta se Brunček in Pika prišla za roke in stekla po pločniku v šolo. Tam je povedal Brunček Pikini učiteljici vse o Pikini nesreči.

„Pika, hočeš domov!“ jo je vprašala učiteljica.

„Ne, ne, ne!“

Učiteljica jo je stisnila k sebi in ji rekla:

„Ampak, Pika, drugič moraš paziti tudi na kolesarje!“

Pika je svetlo pogledala učiteljico.

„Bom, bom — saj kolo ni res nič proti avtomobilu, ampak povozilo bi me pa ravno tako lahko!“

Mlada pomlad

Včeraj žel sem skozi beli gozd.
Veje tiho v snežecu še spijo,
zima še je vedno mrzel gost,
a srca po soncu hrepenijo.

Čuj, ni tam že tihi, plahi živ
zdramil v gozd začarane tišine!
In tam vrbček! Komaj pol še živ
zmerja že umazane snega beline.

Da! Že zdramil se je prvi klic!
V zemlji mlada se pomlad prebuj.
Kmalu vseh zbudi se pesem ptic,
naj se zima, led tako še kuja.

Žrebe, koza in pujs

Žrebe je srečalo koza, koza in žrebe sta srečala pujska. Vsi trije so sklenili prijateljstvo. Šli so iskat primeren kraj, kjer bi dobro in v miru skupaj živeli.

Hodili so in hodili, prišli do nekega brloga. Tam so volkovi pravkar imeli veliko pojedino. Ko so žrebe, koza in pujske zagledali zveri, so se hudo prestrašili in hoteli pobegniti.

Volkovi pa so jih povabili, naj pridejo bliže, pijejo na njihovo zdravje in zavpijejo „živijo!“

Naši trije prijatelji si niso dali dvakrat reči. Pili so volkovom na zdravje in zavpili: „Živijo!“ — vsak po svoje. Pujske je zakrutil: „Gr-go, gr-go“, koza je zameketala: „Mekeke, mekeke“, žrebe pa je zarezgetalo: „lhaha, ihaha!“ To pa tako glasno in močno, da je šlo do kosti.

Volkovi so se prestrašili in pobegnili.

Žrebe, koza in pujske pa so ostali, kjer so bili, ker jim je tam ugajalo. Koza je obirala in odgrizovala mladike, pujske je ril po zemlji in krulil, žrebe pa se je paslo in mahaje z repom odganjalo muhe.

Medtem so volkovi prišli do sape. Pomislili so, kako so bili neumni, da so pobegnili. Zbali so se žrebeta, koze in pujske. Prava sramota.

Tiho so se splazili nazaj, da jih požrejo.

Toda ko so zagledali živali, ki so se mirno pasle, jih je zopet obšel strah.

„Joj,“ so rekli, „koza lomi šibe, da nas bo z njimi tepla. Pujske nam išče v zemlji in godrnja: ‚Kam so šli volkovi? Ali se niso skrili v zemljo?‘ Žrebe pa z repom maha in si misli: ‚Tako bom teplo volkove. Da bi le prišli!‘“

Volkovi so znova pobegnili in jih ni bilo več nazaj. Žrebe, koza in pujske pa so poslej v miru živeli in si ostali prijatelji do današnjih dni.

Po kavkaških motivih napisal
France Bevk

UGANKE

Škarje nosim, grem nazaj
samec, v dnu potoka ždim.
Sivo-rjav sem od nekdaj,
če me skuhaš pa zardim!

(rak)

Nekaj žic, nekaj žarnic in pa še
gotovo znanje. To je vse.
Ko bodo žarnice žarele,
si najdem pot čez vso deželo

(radio)

Majhno sem, ko v zemlji spim.
Zrastle in zazelenim.
Ko zlato pa sevam s polj,
kruha bo za vse dovolj!

(pšenica)

CLAUS EIGK:

dan nič

36

Dr. Wielanda ni bilo mogoče spraviti od pogonskih naprav. Z Dancema Rasmussenom in Petersonom je po božno nadziral delo raket in atomskega motorja. Prebitek energije ni smel biti prevelik, ker tu, v tem letečem svetu, ni bilo mogoče odvisne energije oddati drugim predmetom. Kolikor dalje so bili od Zemlje, toliko manjša je bila težnost in toliko manj moči so potrebovali za hojo in gibanje. Tedaj, ko bodo iz težnostnega območja Zemlje prehajali v območje Meseca, bo poraba energije celo enaka nič. Tod bodo morali vključiti zaviralne rakete, ki bodo zmanjšale hitrost padanja proti Mesecu.

Vsega tega v praksi še nihče ni preskusil. Razumljivo je bilo torej, da je bil dr. Wieland nemara edini na krovu, ki se ni dosti zmenil za čudeže vesolja krog njih.

Ostali pa tem bolj. Skozi števila, dva metra debela steklena okna, v katere so bile vlije prozorne rešetke, je bilo mogoče sijajno opazovati zvezdni svet. Vranje črna noč, bleščeča sončna obla, neverjetno velika zemeljska krogla, deloma milo sinje barve, po drugi strani pa zavita v temno noč — vse je bilo tako čudovito in sijajno.

Profesorju Richterju, ki se je bil medtem že vrnil v Berlin, pa spet prispel v oazo, da bi se udeležil poleta, je bilo tako, ko da bi letel v svetovni prostor prvč. Čudovitosti vesolja kar dojeti ni mogel. Dolgo je strmel v čedalje manjšo Zemljo, potem pa je odšel v pilotsko kabino, kjer je Birger Mundus pravkar izmenjal mladega Walterja. Luna za prednjim steklom je že lepo narasla in je bila videti kakor skozi velik daljnogled. Richter je

strmel ko otrok. Poznal je vsako gorovje, vsako ognjeniško žrelo, vsako izmed velikih, širnih ravnin, ki jih imenujejo „maria“ — morja. Poznal je vse podrobnosti, skrita mesta in koticke, saj jih je tolikokrat opazoval, fotografiral, govoril o njih in jih razvozlaval, saj je tolikokrat ob tihih, romantičnih nočeh v duhu hodil po Mesecu, romal ob mogočnih previsih Apeninov in Alp, občudoval neznanske daljave luninih morij in sedaj — sedaj naj bo vse to resnično!

Mundus je starega učenjaka le predobro razumel. Pa je bil prav Richter tisti, ki je še nedolgo tega odločno trdil, da ni mogoče poleteti v vesolje! Mundus si zato ni mogel kaj, da ne bi učenjaka dobrodušno zbodel.

„No, profesor, se je splašalo?“

Richter se je bežno nasmehnil in iskal primernih besedi, da bi se mu opravičil za tedanje nejevernost, česar pa seveda Mundus ni ne pričakoval in ne zahteval.

„Podcenjeval sem tehniko,“ je končno dejal.

Kakor toliko drugih! Nekaterim slabičem — oboževalcem lepote in brezkrvnim filozofom se je celo posrečilo prepričati širok krog sicer pametnih ljudi, da je tehnika človeku v škodo. Zdi se jim brezdušna, pravijo, da zasužnjuje človeka. Seveda je to popoln nesmisel. Tehnika je samo orodje človekovih možganov, če se lahko tako izrazim, orodje, ki ga je moč neumljivo dobro uporabljati!

Tisti hip je na veliki stikalni plošči zasvetilo nekaj drobnih rdečih lučk in začela sta tiho brnenje zvonca.

„Kaj pa je to?“ je vprašal profesor.

„Nič posebnega,“ ga je pomiril Mundus. „Ta plošča nadzira tudi Halvorsenovo delo. Sedaj je pokazala, da je nekaj varovalnih propelerjev razbil precej močan meteorski sunek. Halvorsen vidi to na svoji večji plošči precej natančneje in bo takoj avtomatično izmenjal poško-

dovane propelerje. Glejte, nekaj luči je že ugasnilo — one tam tudi!“

„Kako pa nas te naprave varujejo pred večjimi meteorji? Recimo, pred trčenji z meter velikimi kosi?“

Mundus je skremžil obraz ko da bi ga zbolel zob in roteče dejal: „Za božjo voljo, ne spominjajte me na to! To je edina nevarnost, ki nam lahko postane usodna. Veste sami, kako neznansko malo verjetno je, da bi se tak meteor križal s potjo ladje natanko tam, kjer bi ravno leteli. Ne poznam nikogar, ki bi mu kdaj padla na glavo prislovična opeka s strehe!“

Edino, kar ni tako gladko delovalo, je bila temperaturna naprava. Ker je eno stran vozila obsevalo sonce, druga je bila pa izpostavljena hudemu mrazu praznega prostora, se je ena plat silno segrela, druga pa neznansko ohladila. Domiselno konstruirane izravnavalne cevi so učinkovito uravnale notranjo temperaturo, tako da ni presegla 20 stopinj. Nenadoma pa je postalo topleje. Toploter je naglo narasel na 28, potem na 30 in 33 stopinj. Zrak je postajal čedalje soparnejši. Tehniki so mrzlično pričeli iskati napako. Niso niti toliko ugnili, da bi si slekli usnjene pajace. Pot jim je v potokih lil z obraza. Temperatura se je dvignila na 40 in potem na 45 stopinj! Ni kazalo, da se bo unesla. Kaj če živi zgorijo sredi vesolja? Že je hotel Mundus veleti, naj bi se vrnili, ko je Halvorsen napako odkril in jo v hipu popravil. Temperatura je polagoma padla in se v četrt ure spustila na običajno višino. Vrnili so se vsak k svojemu opravilu — imeli so pač železne živce, da so lahko tako mimo in hladnokrvno gledali smrti v obraz —, toda primer je pokazal, kako usodna je lahko vsaka najmanjša napaka ali pomanjkljivost v aparaturah!

Ure so tekale. Sem pa tja so vključili radijsko zvezo z oazo; za zdaj je delovala dobro.

Svetnik kmetijske zbornice Mirko Kumer:

Kmečka zastopstva čaka resno in pomembno delo

Po novembrskih volitvah v Kmetijsko zbornico za Koroško so se po vrsti konstituirali njen občni zbor, okrajne kmečke zbornice in krajevni kmečki odbori. Sedaj, ko so povsod izvoljeni predsedniki in tajniki, kmečka zastopstva lahko pričnejo s svojim delom, ki je za marsikoga popolnoma novo. Na listi Skupnosti južnokoroških kmetov izvoljeni svetnik kmetijske zbornice Mirko Kumer je na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj delo kmečkih zastopstev orisal takole:

KRAJEVNI KMEČKI ODBORI: — Zakon o kmetijski zbornici predpisuje, da se morajo krajevni kmečki odbori sestati k seji vsaj štirikrat letno. Na teh sejah morajo obravnavati vsa važna kmetijska vprašanja v občini. **Vedeti morajo, da zastopajo koristi vseh kmetov v občini.** Zato je važno, da na sejah sodelujejo vsi člani odbora, ne glede na stranko, na katere listi so bili izvoljeni. Delokrog krajevnih kmečkih odborov na sejah je zelo obsežen. Ugotavljati morajo, kje še nimajo urejenih gnojšč in gnojničnih jam, kje so potrebni silosi, vodovodi, elektrika in podobno. Kakor morajo njihovo gradnjo pospeševati, tako morajo tudi razpravljati o skupni nabavi kmetijskih strojev in gospodinskih naprav, zlasti škroplilnic za zatiranje plevela in krompirjevega hrošča.

Prav je tudi, da si člani krajevnega kmečkega odbora pridobijo potrebno zna-

nje o izpolnjevanju davčnih prijav (Steuererklärung). To znanje si bodo najhitreje pridobili, če bodo po navodilih strokovnjaka pričeli izpolnjevati svoje davčne prijave. Tako bodo kmalu lahko pomagali tudi svojim sosedom pri tem poslu. Obrtniki imajo večinoma svoje davčne svetovalce (Steuerberater), pri kmetih pa naj bi bili to naši izvoljeni mandatarji.

Krajevni kmečki odbori se morajo zanimati za živinorejo in za nakup odgovarjajočega števila plemenjakov s strani občinske uprave. Njihova stvar so tudi **lovska vprašanja**, posebno pa se morajo brigati za promet s kmetijskimi zemljišči, se pravi za prodajo substance, na kateri in od katere živimo. Vse preveč opazamo, da kmetje prodajajo svojo zemljo zelo lahkomišno, čim se je na vasi pojavil kupec iz „dežele gosposkarskega čudeža“. Če je že neke kmetijske zemlja naprodaj, je dolžnost krajevnega kmečkega odbora, da posreduje vaščanom za nakup potrebno denarno pomoč in da skrbi, da bo kmečka zemlja ostala v domačih kmečkih rokah.

Skrb za povečanje površine zemlje naših malih kmetij (Grundaufstockung) je sploh eno najvažnejših področij dela krajevnih kmečkih odborov. V ta namen so na razpolago **agrarni investicijski krediti** (AIK) po 3 % obresti za dobo 10 let. Ti krediti so važen pripomoček za povečanje obsega naših kmetij in za izboljšanje njihove tehnične opreme. Najem kredita mora biti vendar premišljen in gospodarsko upravljen. Krajevni kmečki odbori naj vedno znova svarijo pred lahkomišelnim najemanjem kreditov, kajti krediti se ne samo dobijo, temveč jih je treba tudi vračati!

OKRAJNE KMEČKE ZBORNICE: — Njihovi odbori se morajo po zakonu sestati najmanj trikrat na leto. Ožji odbori zbornice pa imajo svoje seje navadno mesečno enkrat. Okrajna kmečka zbornica obravnava okrajna kmečka vprašanja. Tako je njena stvar vnovčenje krompirja, garantiran odkup jedilnega krompirja, skrb za prodajo odvišnega sadja in za pravične cene za les, ki ga polomita sneg in vihar.

Okrajna kmečka zbornica mora imeti **pregled nad ponudbo in povpraševanjem za klavno živino in prašiči** ter dajati pobude za njihov izvoz iz okraja, kadar je ponudba prevelika in zaradi tega cena v nevarnosti. Če nekaj tovornih avtomobilov pitalnih prašičev, ki gredo iz okraja, lahko pre-

preči padanje cene. Mimo tega pa okrajne zbornice lahko mnogo napravijo za brezhibni potek akcij za pobijanje goveje tbc in bangove bolezni, kakor sploh za pospeševanje živinoreje v okraju.

Okrajne kmečke zbornice morajo zastopati koristi vseh kmetov v okraju. To je posebej potrebno nasproti cestni upravi, elektrarnam in podobnim ustanovam, ki včasih brez vsake presoje brezobzirno uničujejo kmečko zemljo. Njihova stvar je tudi, da dajejo pobudo in strokovno pomoč pri ustanavljanju raznih kmečkih skupnosti za elektrifikacijo, za gradnjo tovornih poti, za osuševanje in namakanje zemljišč in po-

Namig časa:

Takoj pričnimo s pitanjem prašičev za polejno sezono. Poleti bo ponudba klavnih prašičev manjša od lanske. Cene bodo zelo ugodne. Sedaj za pitanje še lahko zelo ugodno izkoristimo krompir!

dobno. Končno je tudi organiziranje kmetijskih poučnih potovanj in obisk kmetijskih razstav stvar okrajnih kmečkih zbornic.

Posebno važne so pri okrajnih kmečkih zbornicah **govorilne ure** (Sprechtag), ki nudijo kmetom pomoč v neposrednih vprašanjih. Teh govornih ur naj se kmetovalci v večji meri udeležijo in se jih poslužujejo. Za kmeta najbolj pomembne so govornilne ure za gozdarstvo, za davčna vprašanja, za socialno zavarovanje in kmečko rento, za pravna vprašanja itd.

Vsak izvoljen mandatar Skupnosti južnokoroških kmetov in njegov namestnik se mora udeležiti vseh sej in sestankov, na katere bo vabljen. Tam ima pravico in dolžnost, da krepko zastopa koristi in težnje svojih poklicnih sočtovarišev in svojih volivcev.

Da bodo krave telile samo podnevi

Nižjeavstrijski kmet J. Lehniger trdi, da telijo njegove krave vedno podnevi. Kakor pravi, je krave na to »navadil« z jutranjo molžo pred presušenjem, ko molzemo krave samo še enkrat dnevno. Pred presušenjem ne molze nobene krave zvečer, temveč samo zjutraj. Vse krave mu telijo čez dan ali kvečjemu v zgodnjih večernih urah.

Slovenska kmečka zveza sporoča:

V petek, dne 2. marca 1962 bo v Leobnu na Štajerskem plemenski sejem za sivo rjavo govedo. Ponudba bo znašala okoli 80 bikov in 150 brejih krav in telic.

Interesenti za skupni obisk sejma naj to sporočijo pisarni Slovenske kmečke zveze v Celovec, Gasometergasse 10 (Tel. 56-24) ali pa njenemu predsedniku Lojzu Trunku, p. d. Ovniču v Žužalčah, p. Mlinare — Müllnern bei Villach.

Filmi in predavanja

o gnojenju in gnojilih ter o varstvu rastlin

Na pobudo Zveze slovenskih zadrug in Slovenske kmečke zveze bo imel strokovnjak Avstrijskih tvornic dušika v Linzu, g. dipl. ing. Knoll predavanja s filmi o gnojenju in gnojilih ter o varstvu rastlin v naslednjih krajih:

Ziljska Bistrica, gostilna pri Kandolfu v petek, dne 23. 2. ob 19.30 uri,

Št. Jakob v Rožu, Narodni dom v nedeljo, dne 25. 2. ob 9.00 uri,

Ledince, gostilna pri Ravšu v Sp. Borovljah v nedeljo, dne 25. 2. ob 14.00 uri,

Kotmara vas, gostilna Pichler v ponedeljek, dne 26. 2. ob 19.30 uri,

Bilčovs, gostilna pri Miklavžu v torek, dne 27. 2. ob 19.30 uri,

Smihel nad Pliberkom, gostilna pri Šerčerju v sredo, dne 28. 2. ob 19.30 uri,

Globočnica, gostilna pri Šoštarju v četrtek, dne 1. 3. ob 19.30 uri,

Škofiče, gostilna Bürger v petek, dne 2. 3. ob 19.30 uri,

Železna Kapla, gostilna pri Bošteju v soboto, dne 3. 3. ob 13.00 uri.

Poleg dobrega semena in skrbne obdelave so pravilno gnojenje in izdatna oskrba rastlin s hranili ter varstvo rastlin pred škodljivci osnovni pogoji tako za uspeh v rastlinski proizvodnji, kakor tudi v živinoreji.

Zato se udeležimo gornjih predavanj v obilnem številu!

Katero sorto jarega žita?

(LASTNOST, PRIKLADNOST, ODPORNOST, ZRELOST, RODOVITNOST)

JARA PŠENICA:

Kärntner Früher — zgodnjezrela rjava proti rji odporna sorta. Rodovitnost in kvaliteta dobra, odgovarja gorskim predelom in daje na dobri in pravilno gnojni zemlji do 40 q/ha.

Kärntner Kolben II — beloklasasta srednjezgodnja proti rji in poleganju odporna kvaliteta sorta za vse pšenične zemlje; odgovarja tudi gorskim legam, donosi do 39 q/ha.

Kärntner Grannen — resasta srednjezgodnja proti rji in poleganju odporna sorta, ki odgovarja plitvim in srednjedobrim zemljam. Moka odlična za peko, donosi do 40 q/ha.

JARI JEČMEN:

Violetta II — zgodnjezrela zelo kratkoslamnata in proti poleganju odporna sorta, ki na dobri zemlji in pri intenzivnem gnojenju dobro obrodi. Odličen pivovarski ječmen, donosi do 43 q/ha.

Helnes Halsa II — srednjezgodnja kratkoslamnata in proti poleganju odporna sorta, ki uspeva povsod, kjer sejejo ječmen; donosi do 40 q/ha.

Vollkorn — zgodnjezrela dolgoslamnata sorta, ki daje srednje donose. Odgovarja gorskim predelom, odlična pivovarska sorta, donosi do 33 q/ha.

O V E S:

Petkuser Flämingsfreue — srednjezgodnja donosna in v donosu stanovitna sorta, ki je proti rji razmeroma dobro odporna; donosi do 42 q/ha.

Erno Gelb — zelo zgodnjezrela proti rji in snetljivosti odporna sorta, ki pa daje le srednje donose (do 33 q/ha).

Cena semenskega žita:

Pšenica 416 šil., ječmen 386 šil., oves 354 šil., vse razmnožitvena stopnja „original“ za 100 kg razkuženega semena, napolnjenega v vrečah.

Oddaj še danes naročilnico svojih potreb semenja pri svoji zadrugi!

Živčnost se je bolj ali manj lotevala vseh. Dr. Martini je možem stalno meril delovanje srca, opazoval krvni obtok in druge telesne funkcije. Močna črna kava, ki jim jo je pripravil, je popotnike zelo osvežila in okrepila.

Zunanja podoba prostora, skozi katerega so telili, se je spremenila. Zemlja je visela na nebu kot dokaj velika krogla, toda umaknila se je precej v ozadje. Mesečeva jarka osvetljena površina je pokrivala že večji del neba v letni smeri. Silno razločno so izstopala mogočna gorovja, ki so metala temne sence čez širna maria (morja).

Profesor Richter je bil v elementu. Z mladostno vneto je opazoval čedalje večjega Zemljinega trabanta. Zaželel je, naj bi prvotni načrt nekoliko spremenili in pristali blizu krožnega gorovja Tycho ob Mesečevem južnem tečaju. Njegovo znanstveno dušo so vzbujale pol-dnevnikom podobne proge, ki so od tečaja tekale preko polovice Mesečeve oble.

Mundus pa se ni dal pregovoriti in menil je, da bo bolje pristati na prej določenem mestu — ob velikem Alpskem gorovju na severu Meseca. Kajti prav področje okoli kraterja Tycho je — in to bi moral ravno Richter najbolje vedeti — silno divje, skalnato in gorato, tako da bi tam pristali z največjimi težavami.

Zdelo se je, ko da z velikansko brzino padajo v orjaški kotel. Točko, v kateri sta si Zemljina in Mesečeva težnost v ravnovesju, so že zdavnaj preleteli. Rakele so povsem izključili. Začasno so se prepustili Mesečevi težnosti, ki pa je precej slabotnejša od Zemljine; to so opazili predvsem po manjšem pospešku. Vesoljska ladja se je kmalu avtomatično uravnala po magnetnih silnicah satelita in se iz navpičnega, strmoglavega leta polagoma usmerila proti južnemu tečaju.

Končno je bil Mesec že tako velik, da njegove površine ni bilo mogoče objeti z enim samim pogledom. Vključili so zaviralne rakete. Kazalec brzinomera je naglo padal in Mundus, ki je prav tedaj izmenjal Walterja, je začel preskušati krmila.

V širokem loku so končno zaplavali kakih 30 kilometrov visoko proti severu Mesečevega globusa.

Douglas Norman je od vzleta dalje posnel že množico prizorov. Sedaj si je pribojeval kotiček ob prednjem oknu in snemalna kamera mu je neprenehoma brnela. Posnetki, kakršnih še ni videl svet!

Bila je skoraj polna luna, to pomeni, da je sonce stalo sredi osvetljene Mesečeve površine navpično nad pokrajino. Tudi v globoke gorske prepade, navadno zavite v mračno temino, je prodirala jarka svetloba. Pogledu so se odkrivali številni kraterji in krožna gorovja okoli južnega tečaja. Zobčasti in koničasti gorski vrhovi so se dvigali proti njim. V nepopisno razbrazdani pokrajini so se posamezne gmoje divje rinile in kopičile druga čez drugo.

Nato se je pod njimi pokazala prva velika ravnina, Mare nubium, Oblačno morje. Bila je ravna ko miza razen nekaterih manjših vzpetin in redkih žrel.

Spriča večje zaobljenosti Mesečeve površine so mogli objeti z očesom manjše ploskve, kakor bi jih na Zemlji iz enake višine. Obzorje je bilo sila majhno. To se je predvsem pokazalo, ko so deset kilometrov visoko plavali nad hitro bežečo pokrajino, ki se je nenavadno hitro odvijala pod njimi.

Preleteli so stoline tistih „žrela“ imenovanih okroglih tvorb, s katerimi je Mesec tako na gosto posejan. Potem so poleteli nad Mare vaporum, nad Morje par.

Profesor Richter je navdušeno strmел na tako dobro

znane pokrajine in oblike. Neprenehoma je pravil imena žrel, gorovij, gora, ravnin in razpok, saj so mu bila kot strokovnjaku-astronomu čisto domača. Vsi so približno vedeli, kaj je pričakovati. Zato jih ni presenečalo, da so bila imena posameznih oblik česlo kaj malo primerna. Na Mesecu ni ne zraka, niti vlage, megle, oblakov, rodovitnosti ali kakršnih koli pridevkov, s katerimi so, pač najbolj zavoljo orientacije, zemeljski učenjaki poimenovali posamezna Mesečeva področja.

Izza obzorja se je dvignila mogočna gorska veriga, Apenini. Zložno so se dvigali v višino nekaj tisoč metrov, potem pa so se v strmeh prepadu prevalili v Mare imbrum, v Deževno morje, ki se je nepregledno vleklo do obzorja. Bližali so se cilju.

Leteli so naravnost nad velikim in lepim krožnim gorovjem Arhimedom. Ladjo so usmerili proti visokim mesečevim Alpam, ki so z druge strani omejevale Mare imbrum.

„To je Mont Blanc!“ se je vzradostil učenjak in pokazal na 3000 metrov visokega gorskega velikana. Za njim se je odprla široka dolina, ki je poprek tekla čez vso širino Alp. Skoz daljnogleda jo je videti, ko da bi tod poševno udaril orjaški kozmični izstrelak in zapustil v gorovju veliko vrzel. Tod naj bi pristali.

Po ladji so zabrneli električni zvonce. Možje so se razšli po vnaprej določenih mesjih. Po zvočnikih so razločno in glasno donela povelja. Hlilost je naglo pojema.

Ladja je poševno zavila čez gorsko verigo, fla so se jela bližati, še počasneje, še bliže. Še zadnje Mundusovo povelje — in pristali so.

Prispeli so na Mesec!

(Se nadaljuje)

Za oblaki svetijo zvezde

Zeleno Senovo se je rahlo in počasi zavijalo v mrak. Tako skrbno se lepota odevala pred spanjem. Vrh Armeza se je še svetil v soncu. Bil bi lahko lep in tih pomladni večer, toda skozi odprto okno žandarmerijske postaje se je kot nesnaga zlivala nemška vojaška koračnica. Njen grmeči naprev je grozil, se zaletaval v sive stene rudarskih hiš in odmeval od zelenih gozdov, kot bi slutili, da ga naša drevesa ne bodo nikdar spustila vanj. Na cesti, pred šolo in gostilno Jožeta Senice ni bilo nikogar, le na mostu pred Jeričkovo trgovino sta se naslanjala dva Nemca. Prvi je bil v rjavi, drugi v črni uniformi. Kot ljudje, ki se ne čutijo varne, sta se neprestano ozirala naokrog. Po stranskih poteh so šli rudarji proti Reštanju. Hodili so kot po navadi, drug za drugim, navidez počasi, s težkimi dolgi koraki. Nekateri so upogibali glave. Zdelo se je, da nosijo na svojih plečih vso težo tuje okupacije. Bil bi lahko lep pomladni večer...

Pred Šerbovo mesnico je stopil Aleš na belo cesto. Zdaj se ni mogel več izogibati radovednim očem. Bil je spet doma. Vrnili se je kot rezervni oficir poražene vojske. Sovražnik ga je že držal v krempljih, pa mu je pobegnil in se izognil ujetništvu. Še nikdar ni stal pred tako veliko negotovostjo. Kaj storiti? Za tem vprašanjem je molčalo temno, strašno razpotje stoterih zlobnih možnosti. Vendar se je odločil... Rad bi spet videl ženo in otroke. Odločno je odšel po cesti. Že je mislil, da bo lahko nemoteno smuknil mimo gostilne, ko se je primajal na prag pijani rudniški nadzornik Kselman in izbuljil oči kot vol. Za njim so se prikazali še trije domačini.

„Ha-ha-ha! Poglejte, kdo prihaja! Učiteljček prihaja!“ se je zakrohotal Kselman. „Zakaj pa se niste borili do konca, rodoljubi posrani? Kdo vam bo dal sedaj lahke službe? Kamenje boste tolkli, takole pink-ponk, pink-ponk, če boste hoteli jesti nemški kruh.“

Aleš je obstal in s pogledom premeril domačine. Z njihovih obrazov ni mogel razbrati ničesar.

„Neodločni in bojazljivi so. Ne bodo me branili, je brž ugotovil. Ni se premaknil in mimo gledal pijancu v oči.“

„Nemci so nam prinesli red,“ je bruhal Kselman. „Vse hiše bodo prebelili in cesto na Veliki Kamen bomo dobili. Srbska vlada je ni mogla deset let... Tu bosta odslej gospodovala pravica in poštenost. Taki, kot si ti, ne bodo več živeli na račun rudarjev...“

„Rudarji so govorili, da niste rudar, ampak valpet,“ je jezno pribil Aleš in stopil korak naprej.

Nadzornikov zaripil obraz je pordel, potem pa ves pomodrel. „Kaj?“ se je zadr. „Se predrznost boš uganjal? Jutri te naženemo. Naši otroci so že dobili nemške učitelje, take, ki imajo nekaj v glavi, tebe pa ne potrebujemo. Nič več cirilice, nič več srbsčine, prokleti srbski hlapec!“

„Nikdar nisem bil hlapec in ne bom, vi pa ste čedalje večji suženj,“ je mirno odvrnil Aleš.

„Zapomnite si, kaj govoril!“ se je obrnil nadzornik k domačinom. „Kje pa je moj Franček? Kje si pankrt nemarni? Sem! Videl boš svojega junaškega učitelja. Sem, pravim!“

Iz veže je plašno stopil dvanajstletni Kselmanov sinček. Aleš ga je imel vedno rad, saj je bil med najprirednejšimi učenci. Oče ga je zgrabil za rame in potisnil naprej.

„Vprašaj tega rodoljuba, če zna kaj nemški. Ali zna morda samo cirilico? Ha-ha-ha! Zdaj sem se spomnil. Čič je, saj je doma iz Primorske. Dol s Čičil! Pljuni vanj!“

Deček se je zgrbil kot prillikavec. V spatenem obrazu mu je trepetala sleherni mišica in oči so mu bliskale kot preplašenemu zajčku. Aleš je opazil, da se je zbralo pred gostilno še več ljudi, naposled se je od nekod primajal debel nemški orožnik in se razkoračil za Kselmanom. Iz skupine pri vratih se je ločil mlad rudar. Odhitel je mimo učitelja in mu šepnil: „Ne mudite se več! Pojdite! Danes so jih že več aretirali...“

Aleš je s pomilovalnim pogledom ošvrknil nadzornika in urno odšel. Spremljale so ga glasne grožnje pijanega nadzornika. Vse je vrelo v njem. Razočaranje nad domačini ga je skoraj privedlo do obupa. Sam ni vedel, kdaj so mu privrele solze na lica. Ko je stopil na prag svojega stanovanja, so sosedje že prižigali luči. Zasoplen in ves prepoten od duševnega napora je za

DOMISLICE

Prvi kozarec piljače te spremeni v lahkono gazelo, drugi v elegantno zebro, tretji v rjovečega leva — četrti v neumnega osla.

(Turški pregovor)

*

Grob ljubezni se koplje z majhno lopato.

(Turški pregovor)

*

Niso ljudje, ki povedo vse, kar vedo, tisti, ki povzročajo večino nevednosti, ampak oni, ki povedo več!

(N. O'Hara)

*

Branje pomeni za naš um to, kar vaja za telo.

(Joseph Addison)

*

Kako je lepo nič delati in potem počivati.

(Španski pregovor)

*

Čim večji je mož, tem večja je njegova ljubezen.

(L. da Vinci)

*

Žene ne muči moževa tiranija, ampak njegova ravnodušnost.

(Michelet)

*

Zakon se mora venomer boriti zoper strašno pošast, ki vse pogoltno: zoper navado.

(Balzac)

*

Če bi možje samo četrtino skrbnosti in premišljevanja, ki ga posvečajo svojim poslom, obračali v zakon, bi bila večina zakonov srečna.

(Robert Haas)

trenutek obstal pri vratih. Potem jih je rahlo in počasi odprl in tiho stopil v kuhinjo. V temnem kotu se je nekaj zganilo in zapotalo. Nato je začutil dvoje nežnih rok, ki so ga toplo objele. Žena dolgo ni našla besede. Jokala je od presenečenja, od nenadne sreče, drgetala od strahu in groze, ki so jo prinesli Nemci.

„Kako sem se že bala...! Mislila sem, da te ne bo več... Ob Dravi je moralo biti hudo. Vsi drugi, ki so ostali živi, ki jih niso ujeli, so se že pred tednom vrnili,“ ga je potem obsula z vprašanji in pripovedovanjem.

Sedla sta in se v temi dolgo šepetaje pogovarjala. Minila je ura, morda še več, ko sta zaslišala rahlo trkanje.

„Kdo naj bi prišel?“

„Nemci niso oni lomast'jo,“ je rekla žena in odprla vrata.

V kuhinjo so stopili trije mladi rudarji. Bili so fantje, ki so pred leti hodili k Alešu v šolo.

„Pred Nemci se skrivamo. Radi bi nas stlačili v vojsko. Raje pojdemo pa gozdovih na ozemlje, ki so ga zasedli Italijani. Tam nas ne poznajo... Vojne še ni konec...“ so govorili in prosili za kompas in vojaške zemljevide. Aleš je stopil v sobo in jih prinesel.

„Vzemite! Precej si lahko pomagate... Šele pred uro sem se vrnil. Strašno so me razočarali naši ljudje... No, nekateri... Plevel ne bo prerastel pšenice,“ je z olajšanjem govoril. Fantje so se zahvalili in odšli. Kmalu potem je spet nekdo potrkal na okno. Pod njim je stala kmetica Neža in šepetala:

„Prinesla sem vam nekaj hrane. Vem, da ste ob službo... Ne skrbite! Pomagali vam bomo.“ Kot senca je utonila v temo.

Aleš je slišal, kako se je žena glasno oddahnila. Skozi odprto okno je dolgo gledala v črno nebo, potem pa rekla:

„Za oblaki svetijo zvezde.“

ZA DOBRO VOLJO

V POSLOVNEM SVETU

Upravnik londonske revijske hiše »Palladium« je telefoniral Parkerju, komercialnemu agentu znanega jazzovskega pevcu Presleya: »Dajemo vam 120.000 dolarjev tedensko...«

Parker: »Prav, koliko pa bo dobil Elvis?«

NE BI MOGEL

Pozno ponoči se je okajeni mož primajal v stanovanje.

»Da te ni sram!« se je jezila žena. »Koliko kozarcev vina si spet zvrnil?«

»Hm, mogoče petnajst.«

»Petnajst! Jaz bi ne mogla popiti niti treh kozarcev vode!«

»Verjemi, tudi jaz ne!«

DOSLEDNO TRKANJE

Gospodinja je naročala novi hišni pomočnici: »Se posebej vam polagam na srce: nobenih vrat ne smete odpreti, ne da bi prej potrkali!«

»Pa takerat, če hočem odpreti omaro v vaši spalnici?«

NA RAČUN ŠKOTOV

Na edinburški ulici sta se srečala škota. »Moram po nov glavnika, na prejšnjem se mi je odlomil zob.«

»Zaradi enega odlomljenega zoba vendar ne boš kupoval novega glavnika!« se je začudil prijatelj.

»Bil je predzadnji!«

za oddih in razvedrilo

»Ze spet brki!« Vrgla sem revijo na tla, kakor da me je slika »moža z uspehom« zbadla v roko. Kako sem sovražila te bedaste brke! To jutro sem sovražila prav vse. Dekliško rožaste tapete so buljile vame. Je res samo leto dni minilo, odkar sem s takim navdušenjem prenavljala svojo sobo? No, takrat sem bila še otročja in neumna. Zdaj pa sem poročena žena z lastnim domom. (In še vedno neumna, kot trdi moj mož.)

»Florence, pridi k zajtrku, dragica,« me je poklicala mama. Tega trenutka sem se bala. Kako naj ji razložim, da sem zapustila Freda in da se hočem vrniti domov?

Ko sem šla po stopnicah, je zadisalo po pečeni klobasah in ta vonj mi je povzročil nepričakovano slabost. Kakor da je moj želodec napravil kozolec. Prijela sem hitro za ograjo in šla dol.

»Kaj je, Florence,« je vzkliknila mama, ko me je zagledala, »si bolna?«

»Ne, mami,« sem lagala, »mislim, da to noč nisem dobro spala.«

»Pojdi no,« me je tolažila. »Saj ni prvič, da sta se s Fredom sprla zaradi kakšne neumnosti. Tako, pojej klobaso in omleto, potem boš pa povedala mamici, kakšno grdobijo je napravil grdi mož njeni punčki.«

»Mama, govoriš kakor Fred. Jaz nisem otrok in Fred ni popolni soprog, kot se tebi zdí. Včeraj zjutraj bi ga bila morala slisati, ko mi je očital, da sem razvajena in neresna.«

»Najbrž si se obnašala kot razvajen otrok, ljubica. Zakaj bi ti sicer kaj takega rekel?«

»Dobro, jaz pa mislim, da sem imela prav.« Rada bi ji bila dokazala, da nisem užaljena za prazen nič.

»Oh, prepričana sem, da te ljubi, srček. Ampak še nisi povedala, kako je vse to prišlo.« Medtem mi je nalivala kavo.

»Šlo je za brke. Sva se spominjala, da je Fred nosil brke, ko sva se spoznala. Ko pa

sem mu povedala, da mi to ne ugaja, jih je z veseljem obril. To je bilo še pred poroko. Zdaj pa se je čisto spremenil. Večkrat sva se sprla, ampak tole je višek.«

»Kaj je višek?« je vtrajala mama.

»Včeraj si ni obril zgornje ustnice,« sem odgovorila.

»No, to seveda še ni razlog za ločitev, srček. In gotovo je kak vzrok za to, da se je spet odločil za brke.«

»Oh, seveda je! Pokazati hoče, kdo je gospodar. Trdi, da ima otročji obraz in da ga tovariši v pisarni kličejo »sine«, pa ne verjamem, da je zato.«

»Pojej zajtrk, Florence. Še dotaknila se ga nisi.«

»Žal, mama, ampak zdajle nisem lačna,« sem odgovorila, potem ko sem vzela grizljaj

AGNES W. THOMAS:

Silni brki

v usta in ga skušala prežvečiti. Čim dalj sem žvečila, tem večji je postajal. V tem prvem letu po poroki sva se s Fredom velikokrat sprla, pa mi ni vzelo teka kakor to pot. Ko ni šlo več, sem se opravičila in odpravila gor.

Ko mi je malo odleglo, sem se vrnila v kuhinjo. Mama je z izrazom stare modre sove stala med vrati. Za hip me je gledala in rekla: »Ljubica, blede si kot prikazen. Mislim, da je najbolje, da obiščeva doktorja Smalla.«

»Zdaj mi je dobro, mama,« sem ugovarjala, »morda sem še malo slabotna. Ampak zato še ne rabim zdravnika.«

»Mogoče ti je zdaj res bolje, toda če se

ponovi? Ne, mislim, da je le bolje, če greva k dr. Smallu.«

Ker poznam mamo, sem vedela, da je vsak odpor zaman in se oblekla za v mesto. Po navadi sem šla z mamo rada v kino, po nakupih ali na kosilo, a to pot ne. Težko si vesela in brezskrbna, če si pravkar zapustila tistega, ki ga ljubiš.

Na poti do zdravnika je mama klepetala o vsem, razen o Fredu. Kadar sicer srečava znanca, se vedno ustaviva za nekaj besed, a danes ne. Mama za nikogar ni imela časa. Zdelo se je, da se ji zelo mudi.

Ko sva prišli, je bil dr. Small prost in ni bil videti prav nič začuden, ko me je zagledal. Za hip smo poklepetali, toda mama je že nestrpnost prosila bolničarko, naj me pelje v preoblačilnico.

Dr. Small je pravi primer malomestnega zdravnika, ki zdravi vse bolezni in kliče vse paciente s krstnim imenom. Nikdar se mu ne mudi. Spraševal me je o Fredu, njegovem delu in le s težavo sem zamolčala, da sem ga zapustila. Rekla sem, da nisem bolna in da ne rabim zdravnika. On pa je vendarle vztrajal, da me pregleda in ko je končal, je mirno odšel iz sobe, ne da bi rekel eno samo besedo.

Ko sem stopila iz ordinacije, sta bila doktor in mama videti zelo zadovoljna. »No, doktor, na kaj sem obsojena?« sem vprašala. »Bom živela?«

»O, da, Florence. Prav ste imeli. Čili ste, kot riba v vodi. Samo noseči ste, to je vse.«

»Hočete reči, da bom dobila otročička?« sem vzkliknila.

»Zdaj ni treba pasti v nezavest,« je dobrodušno zarohnel dr. Small, »take stvari se večkrat pripetijo mladim zakoncem.«

»Oh, otročička!« Ko sem spet spregovorila, mi je šlo na jok. »Fred si blazno želi sina.« Pograbila sem mamo za roko in jo odvedla iz pisarne. »Pridi mama, ujeti moram avtobus. Če pohitim, sem lahko doma, preden se vrne Fred iz pisarne.«

Ko sem sedela v avtobusu, ki me je peljal Pinewellu in Fredu naproti, so bili vsi prepričani, da sem pozabljeni. Najraje bi bila prosila voznika, naj kar pusti ljudi na postajah in naj hiti, kar se da. Bilo je šestdeset milj, meni pa se je zdelo, da jih je sto šestdeset.

Domov sem prišla še pravočasno, da sem lahko pospravila in se malo uredila. Oblekla sem modro obleko, ker je Fred trdil, da po udarja moje oči. Ko sem ga čakala, sem nestrpnost hodila gor in dol po sobi. Od časa do časa sem se ustavila pred ogledalom in si skušala predstavljati, kakšna bom videti čez nekaj mesecev.

Končno sem zaslišala Fredov avto na dovozu in mu pohitela naproti. Tesno me je objel in brk sploh nisem čutila, ko me je poljubil. »Oh, ljubi,« sem zahlipala, »otročička bova dobila.«

»Otročička? Tristo zelenih medvedov! Otročička! Si prepričana?«

»Prepričana, seveda. Dr. Small je rekel. In žal mi je, da sem bila včeraj tako grda. Mogoče bom zdaj bolj odrasla, ko sem na tem, da postanem mati!«

Fred me je še enkrat poljubil in brez besede odhitel v hišo. Ker se ni vrnil, sem šla za njim, da vidim, kaj počenja. Našla sem ga v kopalnici. Bril si je zgornjo ustnico.

»Zdaj lahko tudi brez tega dokažem, da sem mož,« mi je pomembno pomežiknil.

Osemnajstletna Marianne Jahn je bila najbolj uspešna predstavnica Avstrije na svetovnem prvenstvu v Chamonixu. Osvojila si je zlato kolajno v slalomu in veleslalomu ter srebrno kolajno v kombinaciji.

SPORTNI VESTNIK

SMUČANJE

CHAMONIX V ZNAMENJU VELIKIH AVSTRIJSKIH ZMAG

Chamonix bo ostal v zgodovini alpskega smučanja kot prizorišče avstrijskega zmago-slavlja, saj niti v časih »zlatega« Tonija avstrijske ekipe kot celota ni tako preseneti-tila sveta. Veliki tekmeči Francozi tudi na svojih terenih niso izpolnili obetov, ki so jih

širokogrudno dajali že od lanskega leta in celo privedli v organizatornem in športnem pomenu do neljubih zapletov, ki jim nika-kor ne delajo časti. Svetovno prvenstvo se je sicer zaključilo s slabim prizvokom zaradi vmešavanja politike v šport, vendar so na-pete borbe navdušile gledalce iz vsega sveta, čeprav je bila v njih omejena stara resnica, da »šport ne pozna meja«.

Na svetovnem prvenstvu so bili doseženi naslednji rezultati:

Zenske:

SLALOM:

1. Marianne Jahn (Avstrija)
2. Marielle Goitschel (Francija)
3. Erika Metzner (Avstrija)

VELESALOM:

1. Marianne Jahn (Avstrija)
2. Erika Metzner (Avstrija)
3. Joan Hannah (USA)

SMUK:

1. Christl Haas (Avstrija)
2. Pia Riva (Italija)
3. Barbara Ferries (USA)

KOMBINACIJA:

1. Marielle Goitschel (Francija)
2. Marianne Jahn (Avstrija)
3. Erika Metzner (Avstrija)

Moški:

SLALOM:

1. Charles Bozon (Francija)
2. Guy Périllat (Francija)
3. Gerhard Nanning (Avstrija)

VELESALOM:

1. Egon Zimmermann (Avstrija)
2. Karl Schranz (Avstrija)
3. Martin Burger (Avstrija)

SMUK:

1. Karl Schranz (Avstrija)
2. Emile Violat (Francija)
3. Egon Zimmermann (Avstrija)

KOMBINACIJA:

1. Karl Schranz (Avstrija)
2. Gerhard Nanning (Avstrija)
3. Ludwig Leitner (Zahodna Nemčija)

HOKEJ NA LEDU

RUSI NE POJDEJO V COLORADO SPRINGS

Sovjetska zveza je že uradno potrdila, da se svetovnega prvenstva v hokeju na ledu ne bo udeležila. Pričakovati je še odpoved ČSSR, kar bi povzročilo novo sestavljanje skupin tekmujočih držav. Športniki iz vzhodnega bloka nočejo tekmuвати zaradi solidar-nosti z Vzhodno Nemčijo, kateri so zahodne oblasti ponovno odbile izstavitev vizumov.

PRETEP V INNSBRUCKU

Ekipe celovških Atletikov se je po uspešnem gostovanju po Švici ustavila tudi v Innsbrucku, kjer se je pomerila z domačim moštvom. Pri stanju 6:4 za Celovčane je do-mačinom zavrela kri in se je razvil pretep,

pri katerem so sodelovali prav vsi igralci. Položaj je rešila policija, ki je zaprla igrišče. V soboto gostuje v Celovcu reprezentanca Jugoslavije, v nedeljo pa bomo imeli prilož-nost videti izbrano moštvo Avstrije v borbi proti avstrijskim Kanadčanom.

KEGLANJE NA LEDU

ZADNJE MEDNARODNO SREČANJE NA JESENICAH

Koroška ekipa iz Vrbe si je z zmago na zadnjem mednarodnem srečanju avstrijskih, italijanskih in slovenskih ekip priborila pre-hodni pokal. Drugo mesto je zasedlo moštvo iz Brixena, slabo razpoloženi Jeseničani pa so se morali tokrat zadovoljiti s šestim me-stom.

Ta teden vam priporočamo

PESNIŠKE ZBIRKE

- Tone Pavček: **SANJE ŽIVIMO DALJE**, 80 str. pl. 22.50 šil.
- Valentin Vodnik: **IZBRANE PESMI**, 216 str. pl. 27.— šil.
- Matej Bor: **PESMI**, 128 str. ppl. 18.— šil.
- Simon Jenko: **PESMI**, 124 str. br. 10.— šil.
- Pavel Golia: **IZBRANE PESMI**, 208 str. pl. 19.— šil.
- Tone Seliškar: **PESMI IN SPEVI**, 152 str. pl. 16.— šil.
- Branko Žužek: **PADAJO ROŽNATI LISTI**, 64 str. pl. 12.50 šil.
- Kovič - Zlobec - Menart - Pavček: **PESMI ŠTIRIH**, 136 str. br. 15.— šil.
- Ivan Minatti: **S POTI**, 72 str. ppl. 7.— šil.
- VENČEK LJUDSKIH PESMI, 128 str. br. 8.— šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjstvo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.
Sobota, 24. 2.: 8.00 Oltoški zbor rad'a Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 14.15 Pozdrav nate — 15.45 Zboravska glasba — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Glasba za vsa-kogar — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Opera.

Nedelja, 25. 2.: 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Veselo pelje, veselo igranje — 12.00 Glasbena nedeljska pro-menada — 12.45 Gledališko ogledalo — 13.00 Zakopane: Svelovno prvenstvo v smučanju — 14.30 Pozdrav na'e — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Šport.

Ponedeljek, 26. 2.: 8.00 Koroško pismstvo — 8.15 Orke-srski koncert — 15.00 Posebe' za vas — 15.45 Knjižni ka-tiček — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladina in gle-dal'čje — 19.00 Moderni intera, moderna pedagogika — 20.15 In kaj mislite vi? — 20.30 Rumeni ponedeljak — 21.00 Pust na Koroškem.

Torek, 27. 2.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 15.00 Po-sebej za vas — 15.30 Kamorna glasba — 18.00 Prome'na vzgoja — 10.35 Španska lirika — 19.00 Srečna Avstrija — 20.15 Radijska igra — 21.30 Glasbeni sprehod po Evropi.

Sreda, 28. 2.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orke-srski koncert — 15.00 Glasba za mladino — 17.10 Moder-na zabavna glasba — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 20.15 Orke-srski koncert.

Četrtek, 1. 3.: 8.00 Zvenec alpska dežela — 8.15 Ko-morna glasba — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 15.45 Aktualna reportaža — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Oddaja delavske zbornice — 18.35 Mladina v po-klicu — 19.00 Dunajski spomladanski veles'e'm — 19.15 Mednarodno smučarsko skakanje v Kulmu — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zvenec alpska dežela.

Petek, 2. 3.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orke-srski koncert — 13.05 Ljudske viže — 15.00 Kamorna glasba — 18.00 Iz narodnega arhiva — 19.00 Avstrijska smučarsko prvenstvo v Bad Ischl — 19.30 Mednarodno smučarsko skakanje v Kulmu — 20.15 Halo! Teenagerji! — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Sobota, 24. 2.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.45 Zabavni zvoki — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Za srce in razpoloženje — 13.30 Agrarna politika — 13.35 Slavni umetniki — 14.15 Godba na pihala — 14.40 Tehnični raz-gled — 16.30 Parada popevk — 17.40 Ljudstvo in domo-vina — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.35 „Ljubezen v turbinskih hlačah“, upopična groleska iz leta 2462 — 20.00 Vseh devet! — 20.45 Trojanski avto — 21.15 Pariški ABC.

Nedelja, 25. 2.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega — 10.10 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.10 Za av'omobiliste — 14.50 „Zlata mojstrica“, opereta — 18.00 To so bili še časi — 18.25 Jezikovna policija — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 20.00 Lepi glasovi, le-pe viže — 20.45 Ob lepi modri Donavi — 21.30 Simfonični plesi.

Ponedeljek, 26. 2.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Šolska oddaja — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Oltoška ura — 17.40 Zen-ska oddaja — 19.30 Zborovski koncert — 21.15 Izkoreni-njene duše — 22.15 In zdaj bomo plesali.

Torek, 27. 2.: 6.05 Preden odidete — 8.20 Prosimo, prav pri'azno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Veseli zvoki — 16.00 Obraz 19. stoletja — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 19.30 London-ski simfoniki — 21.30 O tem lahko govorimo — 22.15 Evropsko prvenstvo v umetniškem drsanju.

Sreda, 28. 2.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Glas-ba na tekočem traku — 9.05 Šolska oddaja — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Av'srijska lirika — 15.00 Šolska oddaja — 16.30 Španska glasba — 17.40 Domači zdravnik — 19.40 Vesel večer — 22.15 Evropsko prvenstvo v umet-nostnem drsanju.

Četrtek, 1. 3.: 6.05 Preden odidete — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Kamorna glasba — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Zabavna glasba — 16.00 Črna zgodba črnega kontinenta — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 „Stari klobuk“, vesel roman — 20.00 Glasba ne pozna meja.

Petek, 2. 3.: 6.05 Mladi glas — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Šolska oddaja — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Oltoška ura — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.30 Radijska igra — 21.00 Zabavna glasba iz Kanade.

Slovenske oddaje

Nedelja, 25. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in valčimo.

Ponedeljek, 26. 2.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in dekle. — 18.00 Koroške pesmi.

Torek, 27. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Ura pesmi.

Sreda, 28. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 1. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Na zapečku.

Petek, 2. 3.: 14.15 Poročila, objave. — „Drabosnjakov smeh“ ...

Sobota, 3. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

— 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza
Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik

Sobota, 24. 2.: 8.35 Od polke do sambe — 8.55 Radijska šola — 9.25 Glasbeni izlet v minule čase — 11.15 Angleščina za mladino — 11.30 Čajkovski in Šostakovič — 12.05 Slovenske narodne poje Branka Stigra — 13.30 Vo'aska godba — 13.45 Orglice, kitara in citre — 14.00 „Nabucco“ v Mariborski operi — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Naši stari mojstri — 15.40 Planinski ožetel iz Maribora — 18.45 Naši popotniki na lujem — 19.05 Domače polke in valčki — 20.00 Dunajski valčki — 20.20 Radijska igra — 20.50 Vesel konec tedna z melodijami in plesom.

Nedelja, 25. 2.: 6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.50 Skladbe za otroke —

9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Sa pomni'e, tovariši — 10.30 Pisan glasbeni dopolden — 11.50 Man-doline in godala — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Slovenske narodne — 14.15 Voščila — 15.30 Ne-deljsko popoldna ob zabavnih melodijah — 16.00 Humo-reska tedna — 16.20 Prizori iz velikih oper — 17.05 Orgle in orglice — 17.15 Radijska igra — 18.00 Pianist Arthur Rubinstein — 18.30 Športno popoldne — 19.05 Nadeljska panorama — 20.00 Izberite melodijo tedna — 21.00 Iz glasbene geografije Evrope — 23.05 Plesna glasba.

Ponedeljek, 26. 2.: 8.40 Godba na pihala — 8.55 Za mlade radovedneže — 11.00 Pesmi raznih narodov poje Slovenski ožetel — 11.15 Naš podlistek — 11.35 Popularne operne med'gre — 12.05 Pozdrav iz Makedonije — 13.30 Črnske duhovne pesmi in Gershwin — 13.55 Klavir in hammond orgle — 14.10 Fran Lho ka: Vrag na vasi, ba-lelna suita — 14.35 Voščila — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Za ljubitelje operne glasbe — 18.45 Radijska uni-verza — 19.05 Od plesišča do plesišča — 20.00 Koncert zbora in orkestra RTV Zagreb — 23.05 Plesni orkester radia Ljubljana.

Torek, 27. 2.: 8.05 Mladinski mešani zbor — 8.55 Ra-dijska šola — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.00 Iz Smetanove opere „Dalibor“ — 11.15 Napredujta v angle-ščini — 12.05 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo — 13.30 Partizanske pesmi — 14.05 Radijska šola — 14.35 Iz ita-lijskih oper — 18.10 Za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Poje zbor Donskih kozakov — 20.30 Radijska igra — 21.25 Slovenske popevke — 22.15 Uvod v glasbo 20. stoletja: Sergej Prokofjev.

Sreda, 28. 2.: 8.05 S'maniti: Pesmi in priredbe obmot-skih motivov — 8.55 Pisan sva pravilic in zgodb — 9.25 Iz opere „Marta“ — 11.15 Clovek in zdravje — 11.25 Beograd-Zagreb-Ljubljana — 12.05 Avsenikov kvintet — 13.30 Od polke do mamba — 13.50 Dalmatinske narodne pesmi — 14.05 Radijska šola — 15.20 Skladatelj Zvonimir Ciglić — 17.05 Šoferjem na pot — 18.45 L'udski pa-rlament — 20.00 Poljska, sovjetska in češka zabavna glas-ba — 20.30 Štiri sto let klavirske glasbe.

Četrtek, 1. 3.: 8.05 Lahak operni spored — 8.55 Radijska šola — 9.25 V ritmu cha cha — 11.15 Ruski ležaj za zač'enike — 11.30 Od Morave do Vardarja — 13.30 Pisanl zvoki z Dravskega polja — 13.50 Od klavirja do velikega plesnega orkestra — 14.35 Voščila — 15.20 V valčkovem ritmu — 15.30 Turistična oddaja — 17.05 Koncert po želj-ljaj — 18.10 Ko na zemljo pada mrak — 18.45 Kulturna kronika — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in nape-vov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 2. 3.: 8.05 S popevkami od Urala do Pirenejev — 8.40 Zboravske skladbe slovenskih avtorjev — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Za mlade ljubitelje glasbe — 11.15 Naš podlistek — 11.35 Orkester Beograške filhar-monije — 12.05 Poja „Fanje na vasi“ — 13.30 Poje Ma-rino Lanza — 14.05 Radijska šola — 14.35 Godala in za-bavni zbori — 15.20 Hrvatska glasba — 15.45 Jezikovni pogovori — 17.05 Portreti iz stare italijanske glasbe — 17.40 Ansambl Slovenskih solistov — 18.35 Valček iz ba-leta „Labodje jezero“ — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.35 Spoznavajmo svet in domovino — 21.35 Zabavne melodije za vse — 22.15 O morju in pomorščak'h.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sk.

Sobota, 24. 2.: 15.30 „Učeneč žlah'nosti“, komedija — 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — 18.30 Jazz panorama — 19.00 Pomenek s poslušalkami — 20.30 Teden v Italiji — 20.40 Zbor „Ljubljanski Zvon“.

Nedelja, 25. 2.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Slovenski zbori — 11.30 Za najmlajše — 12.30 Glasba po željah — 13.00 Odmevi tedna — 15.40 Portret v miniaturo — 17.00 Za smeh in dobro voljo — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 26. 2.: 18.00 Italijansko po radiu — 18.30 Mladi solisti — 19.00 Znanost in tehnika — 20.00 Športne tribuna — 20.30 „Ruslan in Ljudmila“, opera.

Sreda, 28. 2.: 18.00 Slovensčina za Slovence — 18.30 Italijanski operni pevci — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Svetloba in senca“, radijska slika.

Četrtek, 1. 3.: 18.00 Radijska univerza — 18.30 Iz ita-lijsanskega glasbenega ustvarjanja — 19.00 Širimo obzorja — 20.30 Simfonični koncert.

TELEVIZIJA

Petek, 23. 2.: 20.10 Kratki film — 20.20 „Ljubezen v go-rah“, prenos iz Löwingerjevega gledališča.

Sobota, 24. 2.: 19.00 Kaj vidimo novega — 20.20 Kratki film — 20.25 „Črni Peter“.

Nedelja, 25. 2.: 12.00 Zakopane: Svetovna smučarsko prvenstvo: skoki — 17.00 Za o'roke — 17.40 Svet mladine — 18.10 „Fury“, pustolovščina konja — 18.40 Sedem dni dogodkov — 20.15 Prenos iz nemške televizije.

Ponedeljek, 26. 2.: 19.30 Za filateliste — 20.20 Kratki film — 20.30 Aktualni sport — 20.50 Mesečna bilanca.

Torek, 27. 2.: 19.35 Vezanje preprog — 20.15 Kratki film — 20.20 Mainz, kakor poje in se smeji (pustna prireditel'v).

Sreda, 28. 2.: 17.00 Za otroke — 17.30 „Fury“, pustolov-ščina konja — 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.25 Kaj mislite o tem? — 21.30 Evropska prvenstvo v umetniškem drsanju.

Četrtek, 1. 3.: 19.30 Sport — 20.10 Kratki film — 20.20 „Zadnja očka dnevnega reda“ — 21.30 Evropska prven-s'tvo v umetniškem drsanju.

Petek, 2. 3.: 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 Očka je najboljši — 20.55 „Poletni večer ob Rivieri“ — 21.30 Evropsko prvenstvo v umetniškem drsanju.

KATZENJAMMER

ist oft das Ende einer rauschenden Ballnacht. Gegen Benommenheit, Übelkeit und ver-dorbenen Magen erproben Sie den echten „KLOSTERFRAU MELISSENGEIST“! Nehmen Sie ihn nach Gebrauchsanwe-sung und Ihr Allgemein-befinden wird sich rasch bessern. Nur echt in der blauen Packung mit den 3 Non-nen.

Erhältlich in Apo- theken u. Drogerien

Klosterfrau Melissengeist